

NOVICE

OBČINE SV. ANDRAŽ V SLOVENSKIH GORICAH

Vitomarci, julij 2012,

št. 40

Foto: Ciril Ambrož

POLETNO DOPUSTNIŠKI UTRINKI

V jesenski številki Novic (št. 41) bomo objavili najbolj izvirne fotografije tega poletja. Vabimo vas, da pošljete svojo fotografijo, ki jo boste posneli (naredili) v poletnem času na dopustu, potovanju, v bližnji ali daljni okolici. Fotografijo pošljite do 1. 10. 2012 s pripisom 'Poletni utrinki za Novice' na elektronsko pošto občine info@sv-andraz.si ali po pošti na naslov Občina Sv. Andraž v Slov. goricah, Vitomarci 71, 2255 Vitomarci, lahko pa jo prinesete tudi osebno (najbolje bo, če bo fotografija v digitalni obliki). Pripišite naslov motiva, ime in priimek ter naslov avtorja.

Prijetno fotografranje.

Praznovali smo rojstni dan naše države – dan državnosti

Počitnice, dopusti, čas za oddih

Že nekaj časa nas zelo, zelo greje naše vroče poletno sonce.

Od velike noči pa do vročega poletja se je odvilo kar nekaj lepih in zanimivih dogodkov.

Društva so bila aktivna na svojih področjih, obeležili smo obletnico – rojstni dan naše države, uspešno je bil izveden 12. Sandijev memorial,

prijateljski turnir v malem nogometu v Novincih, gospodinje so izvedele eno izmed ekskurzij in še bi lahko naštevali.

Nekateri so očitno že na zasluženem oddihu, saj niso oddali prispevkov za svoja društva, pripravili bodo kakšen prispevek za jesensko številko.

Pred nami je čas počitnic, dopustov,

čas oddiha. Preživite jih veselo, brezskrbno in po Vaših pričakovanjih.

Vsem Vam želim prijetne počitnice in sproščujoč oddih.

za uredniški odbor
Bernarda Ban

NOVICE št. 41 – bodo izšle predvidoma po 15. oktobru 2012

Rok za oddajo vaših prispevkov je najkasneje do ponedeljka 1. 10. 2012

Prispevke posredujte v digitalni obliki na prenosljivem mediju (CD, USB ključ) ali na elektronski naslov: info@sv-andraz.si.

Uredništvo si pridržuje pravico, da prispevke po potrebi krajša, jih razporeja v rubrike ali zaradi neprimerne vsebine prispevka ne objavi.

Prosim, da upoštevate navodila za predajo prispevkov:

- določite KRATEK NASLOV PRISPEVKA, prispevki naj bodo kratki, jedrnati, navedite avtorja prispevka; v tekstu označite kje pride katera fotografija (npr.: foto: Ime priimek(avtorja fotografije): Tekmovanje.jpg);

- društva lahko pripravijo več kratkih člankov, drobni utrinki iz društvene dejavnosti inp.,

- predstavniki društev – pripišite napovednik dogodkov do vključno decembra 2012,

- fotografije pripnite posebej in jih NE lepite v wordov dokument, fotografije naj bodo kvalitetne, dovolj osvetljene in ostre,

- fotografije opremite s podatki: fotografijo poimenujte (npr. Tekmovanje.jpg), pod fotografijo pripišite: ime in priimek avtorja fotografije, datum dogodka, osebe na fotografiji. Digitalne fotografije poimenujte (ko jo prenesete s fotoaparata ima fotografija običajno neko številko.jpg, preimenujte jo v npr. Tekmovanje.jpg).

Nekvalitetnih in neoznačenih fotografij žal ne bomo mogli objaviti.

Prepozno poslanih prispevkov ne bomo mogli uvrstiti v to številko.

Napovednik dogodkov:

- **konec julija:** postavitve klopotca; organizira Vinogradniško sadjarsko društvo Vitomarci
- **petek, 31. avgust in sobota, 1. september, Mūže 2012** (Igre brez meja in veselica), organizira Društvo mladih Vitomarci
- **ponedeljek, 3. september 2012** – prvi šolski dan prvošolci sprejem ob 9.00, ostali ob 8.00 (POŠ Vitomarci)
- **13. september 2012** – skupni roditeljski sestanek v vrtcu in šoli v Vitomarcih (POŠ Vitomarci)
- **druga polovica septembra:** otvoritev Večnamenske dvorane Vitomarci (v okviru otvoritve bodo cel teden potekale spremljevalne prireditve o katerih boste obveščeni v začetku septembra)
- **29. september 2012** – prvi športni dan za šolarje (POŠ Vitomarci)
- **3. oktober 2012** – sprejem učencev v šolsko skupnost (POŠ Vitomarci)
- **oktober:** trgatav stare trte; organizira Vinogradniško sadjarsko društvo Vitomarci

Iz vsebine

Iz vsebine	str
Uredništvo	3
Župan	4
Občinski svet in odbori	5
Občinska uprava	5
Društva	9
Šola in vrtec	17
Župnija	24
Ostali prispevki	25
Kronika kraja	34
Nagradna križanka	38

Kolofon

Uredništvo si pridržuje pravico do spremembe naslovov in krajšanja člankov. Za morebitne napake se opravičujemo.

Izdajatelj: Občina Sv. Andraž v Slov. goricah, **Lektoriranje:** Jožica Vršič, **Za izdajo odgovoren:** Franci Krepša, **Odgovorni urednik:** Bernarda Ban; **Uredniški odbor:** Vanja Gaber Krepša, Ema Ilešič, Kristijan Majer, Jožica Vršič in Bernarda Ban; **Naklada:** 430 izvodov; **Tisk:** Tiskarna Saje d.o.o.; Glasilo Novice občine Sv. Andraž v Slov. goricah je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno št. 376.

Drage občanke in občani

Drage bralke in bralci Novic Občine Sv. Andraž v Slov. goricah. Če smo pred dobrim mesecem tarnali nad nizkimi temperaturami za tisti čas, smo se zdaj znašli v skoraj pravi tropski vročini. Kot kaže, se bomo morali navaditi na te ostre prehode med po-

sameznimi letnimi časi.

Letos smo se odločili, da vas bomo »zaposlili« z branjem štirih številčk našega lokalnega časopisa Novice. Pri treh izvodih letno smo ugotavljali, da vas seznanjamo z dogodki, ki so stari že nekaj mesecev. Kot boste lahko prebrali, se je v preteklih mesecih zvrstilo kar nekaj zanimivosti. Jaz jih bom v tem svojem uvodniku omenil le nekaj. Prva polovica leta je za nami. Kot smo napovedovali, je gradnja naše večnamenske dvorane tako rekoč pri koncu. Urediti oz. asfaltirati moramo le še zunanjo okolico, dovezno cesto s parkiriščem ter dvorišče. Tu se je zadeva nekoliko zavlekla, saj je v teku izgradnja prečrpališča in dela kanalizacije, na katero bomo navezali tudi dvorano. Otvoritev napovedujemo v sredini septembra, ko bomo po tehničnem pregledu pridobili uporabno dovoljenje. Kot sem že omenil, nadaljujemo z gradnjo kanalizacijskega omrežja v Vitomarcih. Z izgradnjo prečrpališča pri Černelovi kapeli, bo zgrajeno prvo od treh prečrpališč na tem kanalizacijskem omrežju. Ostalo področje občine bo

delovalo z manjšimi hišnimi čistilnimi napravami, saj je poseljenost preredka in bi bila gradnja kanalizacijskega omrežja daleč predraga.

Med zelo pomembnimi dogodki je gotovo enomesečna javna razgrnitev prostorskega plana. Pobude ste dajali z željo, da se vaše zemljišče spremeni v zazidalno ali pa tudi obratno. Te postopke smo začeli že pred dobrimi šestimi leti. Ker smo v teh letih doživljali veliko sprememb zakonodaje s tega področja, se je to zavleklo ne-normalno oz. pretirano dolgo. Po tej javni obravnavi bomo predlog, ki je v veliki meri usklajen s smernicami oz. zahtevami posameznih ministrstev, poslali na ta ista ministrstva, da nam potrdijo končni predlog. Končna potrditev bo pomenila zaključek dolgotrajnih postopkov.

V teh vročih dneh si vzemite čas, prelistajte, preberite Novice. Želim vam prijetno branje v »globoki senci.«

Vaš župan, Franci Krepša

občinski svet in odbori

Delo občinskega sveta Občine Sv. Andraž v Slov. goricah na sejah v času od marca do julija 2012

Občinski svet je na 10. redni seji obravnaval 8 točk dnevnega reda. Kot predstavnik Policijske postaje Ptuj je spregovoril g. Bojan Nipič, vodja policijskega okoliša in prisotnim predstavil Trende varnostnih pojavov na območju naše občine v letu 2011. Med drugim je povedal, da se je kriminaliteta na področju kaznivih dejanj v primerjavi z letom 2010 povečala za kar 50 %, povečalo se je tudi število kršitev zoper javni red in mir, zmanjšalo pa se je število prometnih nesreč, medtem ko se je

število izrečenih glob zaradi prometnih prekrškov tudi zelo povečalo. V občini ni bilo hujših prometnih nesreč.

Občinski svet je na tej seji opravil prvo obravnavo osnutka Odloka o načinu opravljanja obvezne lokalne gospodarske javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki v Občini Sv. Andraž v Slov. goricah in prvo obravnavo Osnutka Odloka o predmetu in pogojih za podelitev koncesije za opravljanje lokalne gospodarske javne službe ravnanja s komunalnimi

odpadki v občini Sv. Andraž v Slov. goricah ter sprejel sklep, da sta oba osnutka primerna za drugo obravnavo.

Nadalje je občinski svet obravnaval zaključni račun proračuna za leto 2011 in ga tudi sprejel. Prav tako sta bila sprejeta Letni program kulture za leto 2012 in Letni program športa za leto 2012, kar je osnova za financiranje društev na športnem in kulturnem področju. Pri točki Pobude in vprašanja so člani občinskega sveta potrdili spremembo kriterijev za

sprejem otrok v vrtec. Gre za dodelitev negativnih točk tistim proslcem za varstvo otroka v vrtcu, ki bodo otroka vpisali v vrtec, nato pa varstvo po že izdani odločbi o sprejemu otroka v vrtec, odpovedali. Člani občinskega sveta so na 10. redni seji sprejeli še tri oprostitev plačila NUSZ za 5 let, vse z razlogom izgradnje nove stanovanjske hiše.

V aprilu je potekala dopisna seja, na kateri so svetniki sprejeli sklep o spremembi Dokumenta identifikacije investicijskega projekta za modernizacijo ceste Veseli grič – Andrenci (DIIP). S tem projektom se je občina uspešno prijavila za sofinanciranje po Zakonu o financiranju občin. Sprememba DIIP-a je bila potrebna zaradi pogojev za sofinanciranje, saj

je v projekt prvotno bila vključena tudi izgradnja javne razsvetljave, kar pa je pri tem razpisu izključeno.

11. redna seja občinskega sveta je potekala konec maja. Občinski svet je na tej seji v drugo obravnaval predlog Odloka o načinu opravljanja obvezne lokalne gospodarske javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki v Občini Sv. Andraž v Slov. goricah in predlog Odloka o predmetu in pogojih za podelitev koncesije za opravljanje lokalne gospodarske javne službe ravnanja s komunalnimi odpadki v Občini Sv. Andraž v Slov. goricah ter ju tudi potrdil. Prav tako je potrdil Lokalni energetski koncept občine Sv. Andraž v Slovenskih goricah, katerega je predstavil g. Janez Petek iz Lokalne energetske agenture

Spodnje Podravje. Lokalni energetski koncept mora v skladu z evropskimi smernicami izdelati in sprejeti vsaka občina, saj je ta akt osnova za gradnjo novih objektov. Pri točki Pobude in vprašanja so svetniki izpostavili predvsem potrebna komunalna dela, kot je košnja trave ob cestah, čiščenje jarkov, odstranitev vejevja, ki visi na cesto, tekla pa je tudi razprava o delih na večnamenski dvorani, katere otvoritev bo predvidoma v septembru. Župan je svetnike na tej seji obvestil o priporočilu vlade za prehod na elektronsko vročanje sejnega gradiva in o nameri izdelave idejnega projekta za ureditev pločnika skozi Vitomarce.

Alenka Vršič

občinska uprava

Ravnanje z izrabljenimi motornimi vozili

V letošnjem letu je z mesecem aprilom pričela veljati nova uredba o ravnanju z izrabljenimi motornimi vozili (Uredba o izrabljenih vozilih, Ur.l.RS, 32/2011 s spremembami), ki naj bi na to področje vnesla več reda. Ta skrb za izrabljena motorna vozila prenaša z javne službe na uvoznike in proizvajalce same.

Pomembna novost, ki jo opredeljuje nova uredba, je uvedba strogih kazni za tiste, ki se vozila znebijo na nedovoljen način ali se z razgradnjo ukvarjajo nelegalno. **Kazni za kršitelje znašajo od 1.000 evrov za fizične osebe pa do 30.000 evrov za pravne osebe oz. zbiralce, ki vozila ne predajo obratu za razstavljanje.** Z novo uredbo se do leta 2015 predpisuje najmanj 85-odstotna predelava vozil, po letu 2015 pa celo 95-odstotna.

V centru za razgradnjo se tako vsako vozilo na strokoven in okolju neškodljiv način najprej osuši vseh tekočin, sledi razgradnja in sortiranje delov, ki se reciklirajo, vse do gole karoserije, katera se preda v drobilnik za

Arhiv Saubermacher Slovenija

dokončno uničenje. Saubermacher Slovenija d.o.o. pa tako kot doslej še naprej skrbi za zbiranje izrabljenih motornih vozil na štajersko-prekmurskem področju, ki ga po novem predstavlja 8 zbiralnih mest, kjer je neuporabno ali nevozno vozilo mogoče predati.

Odsluženo vozilo se brezplačno pre-

da na enem od zbiralnih mest, kjer lastnik dobi potrdilo o razgradnji, s katerim se nato na upravni enoti vozilo odjavi iz prometa. V kolikor je vozilo zapuščeno ali nevozno in ga ni možno dostaviti do najbližjega zbiralnega mesta, za odstranitev poskrbi najbližji zbiralec ali podjetje Saubermacher.

Zbiralna mesta po novem

AMZS d.d.	Zagrebska 25, 2000 MARIBOR
AVTOKOMPLET, Pintarič Igor s.p.	Puhova ul. 50, 2000 MARIBOR
SAUBERMACHER SLOVENIJA d.o.o.	Sp. Porčič 4 a, 2230 LENART
AVTO LUNEŽNIK, Lunežnik Slavko s.p.	Ritoznoj 4, 2310 SLO. BISTRICA
AVTOCENTER ORMOŽ d.o.o.	Hardek 44 c, 2270 ORMOŽ
AVTOSERVIS Franc Lasbajer s.p.	Mariborska cesta 21, 2234 BENEDIKT
AVTOCENTER HORVAT s.p.	Ulica Matije Gubca 13, 9000 MURSKA SOBOTA
AMZS d.d.	Noršinska 2, 9000 MURSKA SOBOTA

Saubermacher Slovenija, d.o.o.

Občinski prostorski načrt – OPN

Nov prostorski akt občine – OPN bo pregleden in uporaben, razvojno in trajnostno naravnani prostorski dokument. Vsebuje zasnovo prostorskega razvoja občine, zasnovo gospodarske javne infrastrukture lokalnega pomena; zasnovo poselitve (naselja, razpršena poselitev, razpršena gradnja); usmeritve za razvoj prostorskih ureditev. OPN vsebuje tekstualni del (s prilogami) in grafične prikaze (v digitalni in analogni obliki).

Prioritetni cilji prostorskega razvoja so: razvoj centralnih dejavnosti, stanovanjske gradnje, ohranjanje poselitve, umestitev proizvodnih, storitvenih in poslovnih dejavnosti, umestitev turistične infrastrukture, izboljšanje infrastrukture, podpora razvoju kmetijstva in kmetijskih gospodarstev.

OPN bo vseboval tudi podrobne pro-

storske izvedbene pogoje (kaj, kako in kje smemo graditi), določena bo tipologija objektov (stanovanjskih stavb, poslovnih stavb, gospodarskih objektov, pomožnih objektov).

Že nekaj let čakamo na nov prostorski plan, podajali ste pobude za spremembe zazidalnih parcel. Po mnogih spremembah zakonodaje smo s postopkom izdelave OPN pričeli jeseni 2008. Med samo izdelavo pa je prihajalo še do dodatnih sprememb zakonodaje, bilo je potrebno izdelati veliko strokovnih podlag. Julija 2010 je bil izdelan osnutek OPN, potekala so usklajevanja in septembra 2010 je bil osnutek OPN poslan na pristojna ministrstva, da so podajali smernice. Do septembra 2011 smo prejeli vse smernice, sledila so ponovna usklajevanja z nosilci prostora in dopolnjevanja OPN. Od 11. junija do 11. julij 2012 je bila javna razgrnitev osnutka

OPN. V tem času so bile podane pripombe na razgrnjen osnutek OPN. Po proučitvi in obdelavi pripomb bo izdelan predlog OPN, ki bo predvidoma oktobra 2012 poslan na pristojna ministrstva (nosilci urejanja prostora), ki bodo podala mnenja na predlog OPN. Ko bomo prejeli vsa mnenja, bo izdan sklep o usklajenosti plana s strani pristojnega ministrstva in takrat OPN sprejme še občinski svet in sledi uradna objava sprejetega OPN. Koliko časa bomo čakali na mnenja pristojnih ministrstev ne moremo oceniti, zato tudi ne moremo podati ocene, kdaj naj bi bil OPN veljaven. Upamo lahko, da ne bo trajalo tako dolgo kot smo čakali na smernice. O poteku postopka lahko vedno dobite informacije na občinski upravi.

mag. Bernarda Ban,
občinska uprava

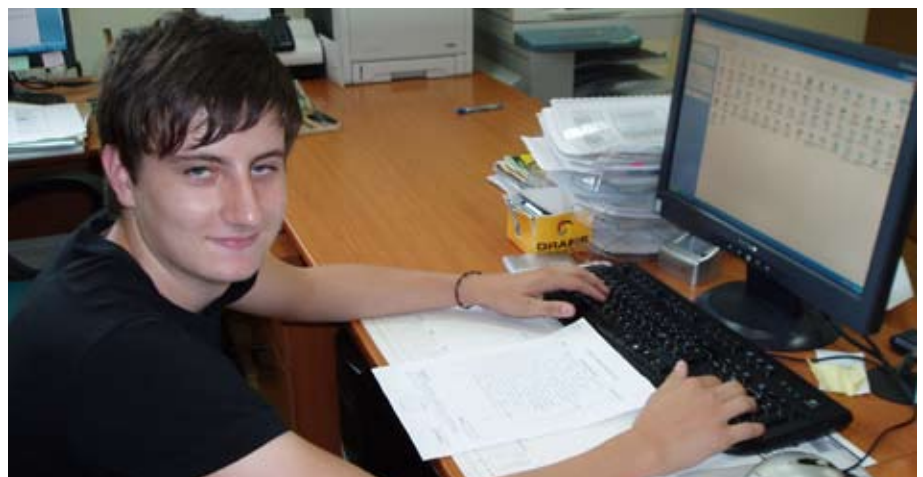
Moja praksa v Občini Sveti Andraž v Slovenskih goricah

Sem dijak 2. letnika srednje Biotehniške šole Ptuj na ŠC Ptuj. V obdobju od 28. 5. do 21. 6. 2012 sem opravljal obvezno prakso na Občini Sv. Andraž v Slov. goricah.

Večji del prakse sem opravljal v tajništvu pri gospe Alenki Vršič.

Nekaj malega sem opravljal tudi v računovodstvu pri gospe Moniki Čuš in še nekaj malega pri direktorici občinske uprave gospe Bernardi Ban.

Moja prva jutranja naloga je bila pregled in razvrstitev pošte. Pošto sem ožigosal in vknjižil v računalniške programe. Pri prejeti pošti sem mo-

Primož na praksi

ral narediti še posebne mape, da se pošta ni izgubila in da se zadeve niso pomešale. Tudi račune sem poknjžil in jim določil klasifikacijsko številko. Največ dela sem imel z arhiviranjem pri razvrščanju in sortiranju papirjev. Seveda mi je pri tem pomagala

tajnica Alenka Vršič. Od nje sem se naučil veliko stvari, ki so mi prej bile neznane.

Mesec dni prakse je hitro minil. V tem mesecu sem pridobil veliko znanja.

Vsi zaposleni na občini so bili zelo

prijazni in so do mene imeli zelo lep odnos. Vsem se iskreno zahvaljujem za vse, saj sem zelo vesel, da sem smel prakso opravljati v domačem kraju.

Primož Ilešič

Novost pri prometu z zemljišči

Zakon o uravnoteženju javnih financ /ZUJF/ (Uradni list RS, št. 40/2012) tudi za občane prinaša nekatere novosti. V 138. členu določa davčne stopnje zaradi spremembe namembnosti zemljišč, v 139. členu pa zahteva, da mora zavezanec za odmero davka ob nakupu, prodaji ali menjavi priložiti dokazilo občine o spremembi namembnosti zemljišča v »zemljišče za gradnjo stavb«, iz katerega mora biti (zraven drugih podatkov) razviden datum spremembe namembnosti in velikost parcele, ki ima namembnost »zemljišča za gradnjo stavb«. Davčne stopnje določene v 138. členu ZUJF za davek na dobiček zaradi spremembe namembnosti zemljišča znašajo:

- 25 %, če je od spremembe namembnosti v zemljišče za gradnjo stavb do prodaje minilo manj kot eno leto,

- 15 %, če je od spremembe namembnosti v zemljišče za gradnjo stavb do prodaje minilo eno do manj kot tri leta,

- 5 %, če je od spremembe namembnosti v zemljišče za gradnjo stavb do prodaje minilo od treh let do vključno deset let.

Ta določila so pomembna predvsem za občane, ki želijo neko parcelo prodati ali kupiti ali menjati. Že do sedaj je občan v teh primerih potreboval potrdilo o namenski rabi zemljišča, ki ga je na podlagi vloge pripravila Skupna občinska uprava občin v Spodnjem Podravju, novost pa je dodatna vsebina, ki je v potrdilu zapisana samo v primeru, ko se v postopku ugotovi, da gre za zemljišče, ki je namenjeno gradnji stavb, in sprememba namembnosti (npr. iz kmetijskih

ali gozdnih zemljišč v zemljišča namenjena za gradnjo stavb) ni starejša od deset let. V tem primeru so v tretji točki potrdila za opredelitvijo namenske rabe dodani še podatki o velikosti (površina parcele namenjene za gradnjo stavb) in datumu spremembe namembnosti. Brez navedenih podatkov prometa z zemljiščem ne bo mogoče speljati.

Da občanom prihranimo dodatne poti po uradih, smo prilagodili tudi obrazec za vlogo za izdajo potrdila o namenski rabi, ki ga (kakor do sedaj) lahko pridobijo na sedežu občine ali na spletni strani <http://www.sou-info.si/>.

*Skupna občinska uprava občin
v Spodnjem Podravju*

Moja praksa v občinski upravi

V obdobju od 26. 3. 2012 do 20. 4. 2012 sem na Občini Sv. Andraž v Slov. goricah opravljala obvezno prakso. Pomagala sem v tajništvu in v računovodstvu.

Vsako jutro sem najprej pregledala pošto, jo ožigosala in vknjižila v dokumente na računalniku. Pri prejeti pošti sem naredila še posebne mape, da se zadeve niso izgubile in pomešale. Račune sem poknjžila in jim določila klasifikacijsko številko.

Veliko sem pomagala v arhivu pri razvrščanju ter sortiranju papirjev. Veliko časa sem preživela z tajnico Alenko Vršič, ki mi je pokazala in me naučila veliko novih in uporabnih del, ki jih zahteva moj poklic. Čeprav je mesec zelo hitro minil, sem si pri-

Urška na praksi

dobila veliko praktičnega znanja. Vsem na občini se zahvaljujem. Veliko mi pomeni, da sem lahko obvezno

prakso opravljala v domačem kraju.

Urška Anželj

Vandalizem pri igrišču

Spet smo bili priča vandalizmu. Tokrat na igrišču pri osnovni šoli. Neko, ki se še ne zaveda, da dela škodo vsem občanom, ne samo občini, morda tudi svojim prijateljem, se je na igrišču pri osnovni šoli tako dolgo zabaval z metanjem kamenja v reflektor, dokler ni polomil vseh žarnic na njem. Ker te žarnice stanejo kar zajeten kupček denarja, je s tem bila povzročena kar velika škoda za celotno občino. Proračunski denar namreč ni županov denar ali denar občinske uprave, to je denar vseh občanov, tudi vseh društev. Torej tisti, ki namerno povzročajo škodo, ne glede ali je to na pokopališču, pri vežici, šoli ali na igrišču, upam, da bodo prebrali te besede in se vsaj malo zamislili nad

svojimi dejanji. In še en lep pregovor ali pa dober nasvet: »Ne stori druge-

mu to, kar ne želiš, da drugi storijo tebi.«

Alenka Vršič

Razbiti reflektorji na šolskem igrišču

Oglaševanje v Novicah

Vabimo vas, da svoje storitve, izdelke in ponudbo predstavite našim občanom, vašim potencialnim uporabnikom, v lokalnem tiskanem mediju NOVICE Občine Sv. Andraž v Slov. goricah.

Novice izhajajo v črno-beli izdaji v nakladi 400 izvodov in jih brezplačno

prejmejo vsa gospodinjstva v naši občini, en izvod pošljemo županom vseh sosednjih občin.

Oglaševanje je možno samo na črno-belih straneh (notranje strani). Za celoletno oglaševanje vam priznamo 20% popust. Nismo zavezanec za DDV.

Za cenik in dodatne informacije pokličite Bernardo Ban, Občina Sv. Andraž v Slov. goricah tel. 02/ 757 95 30 ali info@sv-andraz.si.

V pričakovanju vaših prispevkov vas lepo pozdravljamo.

Uredniški odbor

Najem telovadnice v sezoni 2012/2013

Vsa društva in posamezniki, ki bi želeli v sezoni 2012/2013 najeti telovadnico pri POŠ Vitomarci za popoldanske rekreativne dejavnosti, lahko termine prijavite od 1. avgusta 2012 naprej. Na voljo so naslednji termini:

- **od ponedeljka do petka:** od 16.00 do 17.30 ure, od 17.30 do 19.00 ure, od 19.00 do 20.30 ure

- **sobote in nedelje** od 10.00 do 18.00 ure.

En termin časovno traja 2 x 45 minut.

Termine lahko rezervirate osebno na občini, pisno na naslov Občina Sv. Andraž v Slov. goricah, Vitomarci 71, 2255 Vitomarci ali po elektronski pošti alenka.v@sv-andraz.si.

Alenka Vršič

Spoštovani!

Obveščamo vas, da je Ustanova akademika dr. Antona Trstenjaka, dne 30. 6. 2012, na svojih spletnih straneh objavila razpis za štipendije in sofinanciranje projektov za leto 2012.

Na naši spletni strani <http://www.trstenjak.org/razpis> so dosegljivi obrazci za prijavo na razpis.

Klaus Dieter Požgan

Slovensko primorje

V soboto, 30. 6. 2012, smo se ob 6. uri zjutraj odpeljale na enodnevni izlet proti morju, mimo Celja in Ljubljane v Koper. S pomola v Kopru smo se z ladjico odpeljale na dvourno ekskurzijo, na ogled slovenske obale, in sicer od reke Dragonje do Debelega Rtiča. Ko smo se vrnile, je sledil ogled Luke Koper, danes sodobnega evropskega pristanišča, ki je že davno preraslo koprsko mestno jedro. Z avtobusom smo se zapeljale med kontejnerji, terminali in skladišči ter ob razlagi spoznale veličino našega edinega pristanišča. Po ogledu smo si privoščile kosilo. Nato smo se odpeljale v Izolo, v Simonovem zalivu smo nekatere uživale v kopianju v slovenskem morju, druge smo se sprehodile po mestu, tretje pa odšle na hladno pijačo, kavico ali sladoleđ. Sledil je ogled prijetno urejenega mesteca Piran, ki

Gospodinje na Tartinijevem trgu

Z ladjico na ogled slovenske obale

je najlepše mesto na slovenski obali. Ima veliko prijetnih trgov in ozkih ulic. Najlepši je Tartinijev trg z mnogimi čudovitimi zgradbami okrog pianistovega spomenika. Po želji smo si lahko ogledale druge zanimive predele Pirana. Ob dogovorjeni uri smo se odpeljale proti domu, kamor smo prispele v poznih nočnih urah.

Elizabeta Kosec

ZELJNE KRPICE:

Potrebujemo: testo za rezance iz 20 dag moke in 2 jajci, 2 dag sladkorja, maščobo, malo slanine, 1 čebulo, 40 dag svežega zelja, kumino, sol, mleto papriko, paradižnikovo mezgo, vino, peteršilj in sol.

Naredimo testo za rezance, ko je spočito ga razvaljamo, narežemo na krpice in krpice v slani vodi skuhamo kot testenine. Posebej v

kozici segrejemo maščobo, dodamo sladkor. Ko se stali, dodamo slanino in zelje narezano na krpice, začimimo in malo dušimo.

Ko je zelje do polovice zmehčano, dodamo paradižnikovo mezgo, papriko in ostale začimbe. Ko je zelje mehko, vsujemo vanj kuhane krpice, rahlo premešamo, potresemo s peteršiljem in ponudimo.

Elizabeta Kosec

Strokovna ekskurzija društva gospodinj v Prekmurje

Na enodnevni izlet v Prekmurje smo se odpeljale 10. 3. 2012. Prijetna vožnja nas je vodila do Lendave, dežele širokih polj in prostranih ravníc, slikovitih vinogradov, klopotcev, zdravilnih voda reke Mure. V Lendavi smo se ustavile na kavici v hotelu Elizabeta.

Prvi pravi postanek smo namenile ogledu hiše vina CUK, kjer so nas sprejeli s penino in perezem. Poizkusile smo štrukelj in vino. Nato smo se odpeljale v smeri Bukovniškega jezera, kjer smo naredile krajši sprehod in skušale začutiti energijske točke. V Ratkovcih smo obiskale medicar-

stvo. Seznanili so nas z domačo obrtjo medicarstva, s katero se ukvarja že tretja generacija. Raznovrstne medenjake pečejo po recepturah, starih nekaj stoletij. Prav posebno je njihovo figuralno lectovo pecivo različnih oblik, med njimi najbolj izstopa srce. Te medenjake smo tudi lahko poizkusile. Naslednji postanek je bil v kraju Šalovci, kjer smo obiskale Eko - socialno kmetijo Korenika. Seznanili so nas z ekološko pridelavo in predelavo živil. Ogledale smo si postopke ekološke predelave živil, okusile smo ekološko malico (pirine rogljičke, kruhke z namazi, solato

iz ajdove kaše, solato iz pirine kaše, ekološki jabolčni sok) in spoznale v čem je bistvo eko - socialnega delovanja kmetije. Potem smo v bližini obiskale pekarno Valterja Kardoša, kjer se ukvarjajo s peko kruha na tradicionalen način. Sestavine kruha so doma pridelana žita pira, ajda, pšenica. Sledila je pokušina njihovega kruha. Ob koncu našega prijetnega druženja pa je sledilo pozno kosilo v enem izmed bližnjih gostišč v Kovcih pri Zlatki, kjer je bil tudi čas za naše kramljanje.

Elizabeta Kosec

Gospodinje ob dnevu državnosti

Gospodinje pripravljajo pogostitev

V petek, 22. junija 2012, ob dnevu državnosti pri lipi pred cerkvijo so Ljudske pevke društva gospodinj za-pele na proslavi. Gospodinje pa so poskrbele za pogostitev. Spekle smo kruh, kvasenice, krapce, potice in pecivo več vrst ter vse to prinesle v kuhinjo društva upokoencev. Naredile smo obložene kruhke in skupaj z ostalimi dobrotami pogostile vse prisotne.

Elizabeta Kosec

Ljudske pevke

Popoln malonogometni vikend v Vitomarcih

Na dvodnevem športnem prazniku v Vitomarcih je bila izjemna udeležba in več kot 1000 gledalcev. Med člani prvaki zaslužen igralci Avtovleka Hana, veteranski naslov

gre tokrat k Dobovcu. Med mladinci so največ nogometnega znanja pokazali Mexico iz Voličine. Primat v domači občini so osvojili Drbetinci, čast organizatorjev in doma-

činov so tokrat reševali pionirčki Vitomarci Moja Optika, ki so bili najprepričljivejši v svoji konkurenci.

V prekrasnem vzdušju in lepem vre-

Pogled na igrišče

menu se je v dveh dneh zbralo zelo veliko število gledalcev in skupaj 40 sodelujočih ekip v vseh konkurencah. Gledalci so lahko bili priča zanimivim športnim bojem. Prvi tekmovalni dan je potekalo tekmovanje v kategoriji pionirčkov, ko smo na delu videli najmlajše upe iz Vitomarcev Moja Optika in OŠ Destrnik Trnovska vas, tokrat so bili boljši domačini. V kategoriji zaselkov Občine Sveti Andraž, je slavila ekipa Drbetincev. Po končanem nogometnem delu je sledila zabava z ansamblom Trubadurji dolgo v noč. Drugi dan turnirja smo videli na terenu ekipe v mladinski, veteranski, ženski in članski konkurenci. Ekipe so prikazale veliko nogometnega znanja pa naj si bo od mladincev, deklet in pravih profesionalcev, ki so nastopali v članski konkurenci. Turnir so sodili priznani malonogometni sodniki Robert Markež, Janko Pignar in Andrej Kocbek. V članski konkurenci za prehodni pokal je največ pokazala ekipa Avtovleka Hana, ki je v finalu premagala ekipo Bar Extrem. Na terenu smo videli veliko dobrih nogometašev z

Tribuna

vrha slovenskega futsala in tudi prvoligaške igralce velikega nogometa. Ni manjkalo vrhunskih potez mojstrov nogometa in zabave in mile volje lahko zapišemo, da je praznik malega nogometa v Vitomarcih uspel na visokem nivoju.

»Veteran« Željko Mitrakovič igralec turnirja

V najboljšo peterko turnirja so bili izbrani, naj igralec turnirja Željko Mitrakovič iz zmagovalnega moštva kakor tudi naj vratar Asmir Alič, najboljši strelec prihaja iz ekipe Bar Extrem Igor Osredkar ter Vili Lovrenčič (Mit mau) in Damir Zagoršek (Bar Kaučič). Vsi našteti so prejeli lepe pokale in bogate praktične nagrade. Nagrado za fair play je prejela ekipa Športni park Drbetinci.

Dobovec prvak med veterani

Med veterani so bili najprepričljivejši igralci Dobovca, pred lanskoletnimi šampioni iz Trnovske vasi, med puncami pa simpatične igralke, ki so branile barve Destrnika.

V mladinski konkurenci desetih ekip so prvo mesto slavili fantje iz Voličine pod imenom Mexico, ki so v finalu ugnali ekipo KMN Benedikt.

REZULTATI

člani: polfinale

Bar Extrem : Mit mau 5:0

Avtovleka Hana: Bar Kaučič 5:4

• Postave prvih 4 ekip:

Avtovleka Hana: Alič, Mitrakovič, Rusmir, Rastoka, Jolič, Kugler, Čuš;

Bar Extrem: Kukovića, Kurtič, Fetič, Pertič, Simeunovič, Osredkar;

Bar Kaučič: Simonič, Emeršič, Kupčič, Murat, Zagoršek, Furek;

Mit mau: Fras, Lovrenčič, Pernat, Matjašič, Pauko, Svržnjak, Šalamun, Vršič.

• tekma za tretje mesto

Mit mau: Bar Kaučič 2:5

• finale

Avtovleka Hana : Bar Extrem 2:1

Rezultati ostalih finalov:

• Mladinci

KMN Benedikt: Mexico 2:3

• Ženske

OŠ Destrniške legende : ŽNK Cerkvenjak 5:2

• Veterani

Dobovec – Trnovska vas 3:1

Darko Rojs

Avtovleka Hana

Pionirčki

Veterani

Finalista Extrem in Hana

Nogometašice

Z nami v poletje

Prišlo je poletje in z njim sezona zabavnih dogodkov. Letos smo se odločili organizirati prireditev, ki bo popestrila začetek letošnjega vročega poletja. Tako smo (Društvo mladih Vitomarci) v nedeljo, 24. junija 2012, ob 19. uri pri Lovskem domu v Vitomarcih organizirali prvo letošnjo poletno prireditev v naši občini Z nami v poletje. V goste smo povabili ansambel Vesele Štajerke in srbskega pevca Čira. Uspelo nam je privabiti ogromno obiskovalcev, predvsem pa mladih, saj je razvijanje dogodkov za mlade v naših krajih zelo pomembno. Mladi si želimo, da bi mlajši uspešno nadaljevali naše delo, še več, želimo si, da bi jo nadgradili in tako sebi in drugim dokazali, da v naši občini ni pomembna le politika, pač pa druženje in delo med mladimi.

Zaradi prevelikih stroškov in posledično negativnega finančnega dohodka, bomo primorani take vrste prireditve zmanjšati ali celo ukiniti, saj sami tega več ne bomo zmogli financirati. Časi se spreminjajo, velika svetovna gospodarska kriza dela svoje in prav tako ni več dovolj pomoči donatorjev ali sponzorjev. Mladi v naši občini se bomo sicer še naprej trudili, da bo naš kraj in naše društvo še naprej vsaj tako znano v naši dr-

Postavljanje oglasne table

žavi, kot je bilo doslej. Bojimo se pa, da v naši občini ni interesa podpore organizaciji prireditev, saj se je obisk domačinov zelo zmanjšal, prav tako skoraj nič več sredstev ne doteka iz občinske blagajne.

Želimo si, da se bodo te stvari hitro spremenile na pomembnosti in obiskanosti, kot so jo naše prireditve pred več kot petimi leti tudi imele, pa čeprav je za marsikoga veselica le

pijančevanje ... ni pomembno kar si mislijo nekateri. Tistim, ki organiziramo take vrste dogodek, vemo, da temu ni tako, saj je potrebno veliko prostovoljnega dela, časa, potrpljenja in denarja, ki si ga moderni ljudje težko privoščimo. Pomembno je, da spodbujate prireditve v domačem kraju in razvoj mladih.

Kristijan Majer, tajnik

Društvo upokojencev v času poletne vročine

Naše aktivnosti potekajo skladno s sklepi volilnega občnega zbora spomladi.

Prepričan sem, da bo novi upravni odbor, ki je bistveno pomlajen, zagnano in kvalitetno delal naprej do novih uspehov in v korist članov. To je temeljna naloga društva in njenega upravnega odbora ter seveda s sodelovanjem vseh članov društva.

V društvo vabimo nove člane, lepše se boste počutili in ne bo vam žal.

Ena izmed ugotovitev zbora je bila, da društvo nudi članom več, kot sami prispevamo v društvo. Kar je

res, zato pa je potrebno veliko truda. Športna skupina PIKADO je izvrstno izpeljala regijsko tekmovanje v Pikadu v Mužah. Naši so bili četrti, kar je dobro ob velikem številu moških in ženskih sodelujočih ekip. Vsa pohvala gre Lovski družini in Alojzu Ciguli.

Organizirali smo romanje na Brezje, udeležilo se ga je veliko število članov.

Srečanja v Moškajncih se je udeležilo 46 članov, kar je več kot uspešno v primerjavi z ostalimi društvi. Govornik o problemih upokojencev je

bil tudi naš predsednik Edi Kupčič. Pozval je vse na proteste, tudi z NE na referendumih, ki nam upokojencem samo jemljejo, bogate pa pustijo preveč ob strani, ali z neizvolitvijo sedanjih poslancev, ki so dvignili roko za ukrepe, ki nas tepejo, ko bodo volitve. Še prej pa jim povejmo naše nezadovoljstvo z njimi, kar predlaga predsednica Kožuhova.

Obiskali smo tudi Puhov muzej na Sakušaku, kjer smo se imeli prav lepo. Udeležilo se ga je 42 članov. Mnogi smo se v takih hišah (kot je Puhova) tudi rodili, zato nam ta ogled muzeja

in srečanje pred njim veliko pomeni. Mnogi upokojenci te dni dobivajo odločbe o zmanjšanju pravic. Pozivam vse te člane, da vložijo pritožbe ali zaprosijo za socialno pomoč. Pazite na čas pritožbe. Nekaterim upokojencem je zmanjšan letni dodatek, nekateri pa ne dobimo nič. Prejšnja in sedanja vlada ter poslanci so pa dali malo nesorazmerno v primerjavi z upokojenci za varčevanje in še za dodatno zdravstveno zavarovanje.

Za nekatera zdravila je uvedeno doplačilo. Vse se kaže tako, kot da smo starejši odveč.

Vsem, ki ste bolni, nepokretni in ne morete zdoma, želim, da bi z veliko dobre volje in upanja čim bolj premagovali take ali drugačne težave. Pokličite nas, odzvali se bomo. Lahko pa bi obiskali v večjem številu naša zdravstvena predavanja, organiziranih jih bo še več.

Aktivnosti bo dovolj, preberite si jih

v programu, prihajajoče bomo napovedali pravi čas.

Sodelujte tudi pri spremljanju novih odločitev jesenskih skupščinskih ukrepov, ki se nas bodo dotikali. O stališčih vas bomo pravi čas obvestili.

Lepo poletje želim.

Edi Kupčič,
predsednik

Naši častni člani

V prejšnji številki smo objavili članek o aktivnostih društva v začetku tega leta in smo zapisali, da smo šestim članom podelili naziv Častni

član oz. članica Kulturno umetniškega društva Vitomarci, vsem za dolgoletno aktivno in kakovostno delo v društvu - na področju lju-

biteljske kulture v domači občini. Takrat smo zapisali, da bomo delo na področju ljubiteljske kulture za vsakega izmed njih predstavili

Igra: DIVJI LOVEC, sezona 1956 / 1957, režija: Boris Toš

Od leve proti desni: Čanžek Greta, Toš Tonček, Berlak Franc, Lovrenčič Ivan, Čuček Ivan, Čuček Feliks, Kocuvan Jože, Gavez Stanko, Kukovec Tonček, Bolčina Anica, Šamperl Anika, Šamperl Lizika, Vršič Poldika, Božič Vilma, Firbas Anica, Čuček Anica, Hojnik Fanika, Papst Trezika, Sirk Katarina, Toš Stanko, Poharič Feliks, Braček Franc, Vršič Ivek, Šilec Ivan, Gavez Frančička, Toš Boris, Kocuvan Maks, Kupčič Edi, Šamperl Franc, Rojs Stanko, Vršič Štefan, Šprinzer Franc, Vršič Ivan –Johan

nekoliko podrobneje v naslednjih številkah. Tokrat predstavljamo tri častne člane: Borisa Toša, Anico Kostanjevec in Anico Vršič. O delu Vide in Franca Toša ter Leopoldine Firbas pa bomo zapisali v naslednji številki Novic.

Domačin, gospod **Boris Toš**, je začel igrati pri rosnih sedemnajstih letih, ko so se igralci sami organizirali s pomočjo takratnih učiteljev. Prva igra, v kateri je igral, je komedija »V Ljubljano jo dejmo«, ki jo je leta 1947 režiral g. Matija Pravdič. Pogoji za delo so bili v tistih časih zelo slabi, do leta 1956 ni bilo elektrike in so si prostor razsvetljevali s petrolejkami. V Vitomarcih so vadili in igrali v stari dvorani pod cerkvijo.

Boris Toš je bil tudi režiser. Režiral je nekaj manjših predstav in tudi zahtevnejša dela, leta 1956 je režiral predstavo Divji lovec. Največji projekt, v katerem je sodeloval, je bila igra Miklova Zala, ki jo je režiral njegov brat Mirko. Miklovo Zalo so igrali na prostem - na Šilečevem dvorišču v Drbetincih.

Boris Toš je bil kasneje aktiven tudi na lokalno političnem področju, a ni pozabil, kako pomembno je ljubiteljsko poustvarjanje v domačem društvu. V času, ko smo še bili v Občini Destrnik Trnovska vas, se je angažiral, da smo v naši gasilski dvorani in v prostorih, ki jih uporablja naše društvo, dobili centralno ogrevanje. Še nekaj let nazaj je gospod Boris pomagal čla-

nom dramske skupine pri prevozih na gostovanja. Danes sta njegova vnuka Andrej in Tomaž aktivna in perspektivna mlada člana našega društva. Verjamemo, da ima tudi dedek Boris pri navduševanju nad njuno ljubiteljsko kulturo svoj doprinos.

Anica Kostanjevec izhaja iz igralške družine; oče je bil dolga leta (že pred vojno in po njej) gledališki igralec, igral pa je tudi v tamburaškem orkestru, ljubiteljski igralci pa so bili tudi ostali člani njihove družine. Zato, kakor je enkrat sama zase dejala, ni čudno, da ji je bilo igrilstvo v veselje. Prvič je stopila na odrske deske, ko je v režiji Mirka Toša, kot najstnica in sodelova-

*Igra: TONČEK, sezona 1973 / 1974, režija: Anica Kostanjevec
Pionirska skupina, mladinsko delo Tonček*

la v Klopčičevi drami Mati. Tej so sledile druge, tudi težke drame, pa tudi kakšna komedija. Vaje so imeli ob večerih, v takrat cerkveni dvorani, pri petrolejki ali drugi še slabši brlivki. Ker takrat po vojni pisalnih

strojev še niso imeli, so v glavnem vse vloge prepisovali ročno. To ji je tudi bila največkrat od režiserja določena naloga.

Kasneje je manj igrala, bila je šepetalka, kar je bilo zahtevno delo. Še-

petalec igralce vodi ob morebitnem preskoku besedila ali drugih pomohtah ter jih mora spraviti v pravi len tir, včasih tudi s kakšnimi dodatnimi svojimi vložki, tako da tega gledalci niti ne opazijo. V Miklovi

Igra: SOSEDOV SIN, sezona 1977 / 1978, režija: Boris Toš

Na občinski reviji dramskih skupin leta 17.4.1978. Od zadnje vrste od leve proti desni: Bezjak Tonček, Kocuvan Vinko, Toš Dušan, Vršič Johan, Kovačič Maks, Hanželj Ivan, Ploj Ferdo, Rojs Stanko, Vršič Nataša, Toš Franc, Toš Milena, Vršič Ivek, Kostanjevec Anica (šepetalka), Toš Iren, Vršič Anica, Toš Vida, Toš Boris, Vršič Sonja (napovedovalka);
Sedita: Dolinar Marta, Kostanjevec Vito; Čepita: Kostanjevec Edita, Tomažič Vanja

Zali je zaradi zahtevne in posebne scenske postavitve med predstavo stala na visoki lestvi.

Anica Kostanjevec je bila dolga leta tajnica društva. Med službovanjem na šoli v Vitomarcih je vodila dramsko-recitatorski krožek. Recitatorji smo pod njeno taktirko nastopali na vseh proslavah in prireditvah v kraju pa tudi širše. Kar nekaj nas dobro ve, da je bila ravno učiteljica Anica tista, ki je mlade učence navdušila za otroško igro, predvsem pa za recitiranje, saj jih je učila, kako recitirati z občutkom za lepo slovensko besedo.

Anica Vršič je doma iz Rakovega Škocjana. V Vitomarce, kjer si je ustvarila družino, je prišla kot mlada učiteljica leta 1953 in na naši šoli službovala vse do leta 1988. Njeno življenje v Vitomarcih je bilo ves čas tesno povezano z ljubiteljsko kulturo. Mož Ivek Vršič je bil znan in cenjen ljubiteljski igravec, predvsem kot »žlahtni komedijant«. Anica Vršič se je takoj po prihodu v Vi-

tomarce vključila v kulturno življenje. Pisala je scenarije »na roke«, odigrala je kar nekaj gledaliških vlog, zelo dolgo je bila knjižničarka v društvu, šepetalka, blagajničarka, pevka. 25 let je opravljala tajniške posle. Skupaj z Vido Toš sta pričeli z vodenjem društvene kronike, kar je za nas izrednega pomena in še posebej dragoceno. Kot učiteljica je gospa Anica spodbujala k pisanju že prvošolčke v novinarskem krožku, ki ga je vrsto let vodila. Z njo smo se učili brati in predvsem pravilno, lepo izgovarjati slovensko zapisano besedo. Vsem, ki smo se od nje učili, pa je predvsem vzor zaradi svoje vztrajnosti, delavnosti, natančnosti, sodelovalnega duha. Naše društvo in občino je zaznamovala z več kot petdesetimi leti aktivnega, neprekinjenega delovanja v ljubiteljski kulturni dejavnosti v Vitomarcih. Ga. Anica je do nedavnega še vedno prepevala v zboru. Vedno jo je veselilo to, da v vseh naših društvenih dejavnostih sodeluje toliko mladih ljudi, predvsem

pa tudi otrok. Še vedno je naša »zvesta« gledalka, saj sta s hčerko Sonjo nepogrešljivi članici naše publike na vseh naših prireditvah.

Navedeno smo napisali tudi v obrazilu ob podelitvi Častnega člana oz. članice društva. O slehernem izmed njih, bi lahko zapisali še veliko več. Vendar se vsega ne da predstaviti na tem mestu, niti se ne da vsega zaobjeti na papirju. Delovati na področju ljubiteljske kulture pomeni veliko več, kakor se da ubesediti; je tisto, kar delaš »s srcem in ljubeznijo«. To so naše ideje, znanje in želje, dobra volja, energija in še marsikaj. Tako kvalitetno izkoristimo tisto malo prostega časa, ki nam ostaja v tej vse hujši časovni stiski. Nekateri pravijo »čas je denar«, mi pa rečemo, da je ljubiteljska kultura tista, zaradi katere se spleča aktivno zapolniti svoj prosti čas.

Valerija Ilešič Toš
predsednica KUD Vitomarci

STARA JABLANA

*Tam ob vinogradu
ponosno stojiš.
Blizu sto je tvojih let
in veje steguješ v svet.*

*Deblo je steber jablane,
da te kap tako čvrsto je.
Rane te ne motijo,
kljubuješ vetrovom, zimam
in času.*

*Spomladi si kot ogromen šopek,
poleti v senci svoji me hladiš,
jeseni radodarno daješ sad,
pozimi zdraviš me z jabolkom.*

*Kdo te ne bi spoštoval?
Kdo te ne bi imel rad?
Kdo te ne bi pogledal rad?
Kdo bi se izognil tvoji senci?*

*Ko te objamem, se stisnem
k tebi,
mi daš energijo in novo moč,
nov navdih in veselje do
življenja,
daš mi občutek zdravja.*

*Ker imaš veliko izkušenj
z naravo
te občudujem, te častim
kot simbol trdoživosti,
razdajanja
in radosti do življenja.*

Hvala ti stara jablana!

Edi Kupčič

Kakšna šola je lahko kakovostna? Šola »je in ni brez veze«

Še vedno ostaja veliko dilem o tem kakšna je lahko kakovostna šola, čeprav po drugi strani zato obstaja cela vrsta evalvacijskih in drugih načinov, ki dokazujejo, da lahko takoj povemo kakšna šola je kakovostna ali kako to lahko postane.

Šola kot polje pridobivanja znanja, spretnosti in vrednot je skozi oboje in ob obojem tudi polje izkušanja življenja, sobivanja in sooblikovanja. Kakovostna šola mora prestatiti tudi test preverjanja občutka smiselnosti srečevanja, bivanja, truda v njenih okvirih. Seveda pri tem ne kaže pozabiti, kar smo omenili zgoraj, da mora biti tudi »malo zatežena«, da mora biti zahtevna. Hkrati pa mora skozi dejavnosti, skozi organizacijo, skozi odnose v njej, skozi prostore svobod, postati prostor, v katerega se tako učiteljstvo kot učenci in dijakinja radi vračajo (Kos Kecojevič, Gaber 2011). Kot ugotavljata omenjena avtorja, je samo malo »zatežena« šola tista prava. Drži, samo delo in trud lahko pripeljeta do osebnega ali skupnega uspeha. To kar je danes morda za učence »brez veze«, lahko to vezo najde že v bližnji prihodnosti. Ali morda nekoliko drugače; samo takšna šola je kraj za uspehe, tako učencev kakor tudi njihovih staršev.

Domače in mednarodne raziskave kažejo, da si družbe čedalje bolj prizadevajo za učinkovito politiko oblikovanja spodbud za povečanje kakovosti in učinkovitosti šolanja (prim. Scheerens 2003; Koren 2006; Elmore 2006 in Zupanc 2007). Pri tem se širi spoznanje, da sta uspešnost in kakovost v vzgoji in izobraževanju neločljivo povezana s celotnim sistemom edukacije in sta hkrati element vzpostavljanja in ohranjanja oblastnih razmerij. Scheerens in drugi (prim. 2003) ugotavljajo, da se spremljanje in evalvacija delovanja šole kot temeljnega dela sistema

upravljanja kakovosti v edukaciji uvajata zaradi formalnega reguliranja pričakovane kakovosti (rezultatov in ukrepov) in odgovornosti izobraževalnih sistemov za lastno delovanje in učinkovitost. Nastopala naj bi kot mehanizem spodbujanja izboljšav v edukaciji in kot politika decentralizacije. Uvajanje nacionalnega sistema kakovosti večinoma temelji na pregledu, analizi izkušenj in uvajanja v tujini. Mednarodne študije o učinkovitosti različnih pristopov so pokazale povezavo med politikami evalvacije in družbeno odgovornostjo na eni strani ter dosežki v izobraževanju na drugi. Vzporedno s tem pa niso zanemarljive niti izkušnje, ki kažejo na politične in organizacijske omejitve evalvacije kot vzvoda upravljanja (prim. Scheerens in dr. 2003, Brejc in dr. 2008).

Ob uvajanju enotnejšega sistema kakovosti na področju vzgoje in izobraževanja je kljub pomembni in relativno visoki stopnji mednarodne primerljivosti treba pazljivo pristopiti k elementom, ki so v Sloveniji neločljivo povezani s kulturo in tradicijo, ki vplivata na »opredelitev« kakovostne šole in vlogo posameznih udeležencev.

Oblikovanje vrednot v šoli je naslednji pomemben element kakovosti šole. Še posebej, ker je zapleten proces in je šola pri tem glede svojih dosežkov bistveno bolj odvisna od družine, ravnanj pomembnih drugih in pa tudi od individualno težko predvidljivih potekov. Kljub temu bi težko govorili o kakovostni šoli, vrtcu, ki ne prispeva svojega deleža k oblikovanju skupnih vrednot posamične družbe. Temeljna omika se začne doma in če je tam ni, imamo težave z oblikovanjem le te v šoli. Hkrati pa je res, da mora temeljne standarde ravnanj – spoštljiv odnos do drugih, ki ravna korektno, prizadevanje za pravičnost,

poštenost, spoštovanje človekovih pravic, ki po definiciji s seboj nosijo dolžnosti, skrb za naravo, starejše in nasploh solidarnost ipd. biti tudi del naravnosti šole in šolskega, vrtčevskega kurikula. Šola in vrtec tako vrvita od vrednot – kakovost šole se kaže v tem, ali postajajo del načina življenja otrok. Od časa do časa kaže tudi na ravni celotne države preveriti koliko dosegamo željo oblikovati otroke s tipom racionalnosti (Kos Kecojević, Gaber 2011). Številni tuji in domači avtorji nizajo številne opredelitve kakovostne šole; pa naj bo to slovenska ali katerakoli druga. So pa enotnega mnenja, da je to samo tista šola, ki na področju kakovosti ni opredeljena enoznačno. Največkrat je odvisna od interesov, vrednot in prepričanj deležnikov v družbi in vseh tistih, ki so v sistem edukacije vključeni.

Sleherna šola, tudi slovenska, je bila

vedno neko privilegirano ogledalo družbe in njenih notranjih bojev, kar se danes kaže v vedno večjem pritisku ekonomske logike in njej ustreznega diskurza na šolo. Ta naj bi bila danes sicer »varna« pred ideologijami, učencem prijazna in uspešna, kar naj bi dosegla z opustitvijo zastarelih, okostenelih oblik podajanja znanja in ločevanja med šolo in življenjem. Najbrž ni nobenega dvoma o tem, da je odnos med stroko in šolsko politiko vedno aktualna in občutljiva tema, ki zadeva tako stroko kot šolsko politiko. Prav tako se je verjetno mogoče strinjati, da ta odnos ni nekaj, kar bi bilo enkrat za vselej določeno in torej kot tako nespremenljivo. Odvisen je od časa in prostora in mora biti zato, če ga hočemo razumeti, vedno znova predmet kritičnega premisleka. Poenostavljeno rečeno, za nekoga je politika prizadevanje za obče dobro, za druge pa je umazana igra,

boj za oblast (Kodelja 2007). Boj za aktualno šolsko polje je bilo vedno in tako ostaja v nenehnem primežu aktualne oblasti in »drsališče« takšnih in drugačnih političnih poskusov, ne glede na čas in zgodovinska obdobja (Žmavc 2011). Tega smo seveda deležni tudi danes, pa čeprav velikokrat radi rečemo, da je šola tista, ki tega vpliva naj ne bi čutila.

Ravno zato je potrebno šolo jemati kot del odraščanja in stičišče mladih in ne kot nujno »zlo«, ki se mu ne moremo upreti. Morda bomo morali takšno šolo, ki je kakovostna prepoznati bolje in do nje imeti bolj spoštljiv in človeški odnos.

Samo to je lahko ključ do uspeha, pa četudi je ta šola velikokrat »brez veze.«

mag. Mirko Žmavc, spec., prof.
ravnatelj OŠ Cerkvenjak - Vitomarci

Vsak zaključek je začetek nečesa novega

Šolsko leto se je bližalo h koncu in kot naročena nas je v zadnjem tednu pouka obiskala pravljíčarka iz Knjižnice Ivana Potrča Ptuj, Liljana Klemenčič. Pogovarjali smo se o pomenu branja, otrokom je predstavila zanimive knjige na še bolj izviren način ter skušala učencem vlití čim več veselja do branja. Branje je namreč eden od najpomembnejših elementov vzgojno-izobraževalnega dela. Najbolj pridnim bralcem naše šole, pa je podelila priznanja za opravljeno bralno značko.

Ob zaključku šolskega leta 2011/2012 želim vsem učencem, da doživijo nepozabne počitnice, pri tem pa naberejo novih moči za šolsko leto, ki prihaja. Pri tem pa naj jim pomagajo starši, da bodo skupaj obogatili zakladnico družinskih dogodkov, medsebojnih odnosov zgrajenih na zaupanju in spoštovanju ter se občasno zmogli tudi ustaviti

Pravljíčarka Liljana Korošec

in skušali že doživete trenutke v družinskih pogovorih znova obuditi. Pa srečne počitniške dni!

Andreja Černel

Čas počitnic je tako najbolj primeren čas ustvarjalnega branja, v katerem otroci bogatijo svoja znanja in svojo domišljijo. Pri vsem tem pa ne pozabimo na pravljíce, ki otroka razveseljujejo ter mu dajejo občutek zaščitenosti (Šircelj, 1972).

Pravljíce in miti izražajo temeljna doživetja vseh preteklih rodov in prav mogoče je, pravi švicarski psiholog C. G. Jung, da sta v njih ohranjena skrito spoznanje in sporočilo davnih modrecev, živečih pred časom, ki ga pozna zgodovina (Divjak, 2002, Brez pravljíce ni otroštva). Zatorej ne pozabimo na pravljíce in mite ter se zavedajmo, da zanje nikoli nismo prestari, temveč da bogatijo našo človeško dušo v vsakem obdobju našega življenja.

Minimaturanti

V juniju so na občino prižvižgali minimaturanti Žiga Žmavc, Nika Hojnik, Filip Gomzi, Danijela Pučko, Iztok Toš, Tina Cimerman, Sašo Kirn Malek ter njihovi prijatelji iz

skupine Zmajčki v vrtcu Vitomarci, z vzgojiteljicam Darjo in Marjanco. Dan so nam popestrili s prelepimi otroškimi pesmicami, v zameno pa smo jih pogostili s sladkarijami ter

osvežilnim sokom. Ob tej priložnosti je župan mini maturantom zaželel prijeten in uspešen skok v šolske klopi.

Alenka Vršič

Minimaturanti

Minimaturanti in otroci iz skupine Zmajčki

PESEM

*Pesem je petje,
za nekatere pa dretje.
Pesem je melodija,
za nekatere pa simfonija.
Pesem je kot trava,
ki jo poje krava.
Pesem je kot krt,
ki dela rove skozi vrt.
Pesem je napisana kot zvezek,
za druge pa slasten zrezek.
Nekateri jo radi narišejo,
drugi rajši napišejo.
Takšna je pesem prava,
ki ne poje je krava.*

Jure Kralj, 7. b

MOJ SPREHOD PO GOZDU

*Moj sprehod po gozdu
je poln veselja in sreče,
saj tam ni nobene vrste ali gneče.*

*Moj sprehod po gozdu
je lepši kakor v mestu,
saj v gozdu 'mam zemljeno cesto.*

*V mestu samo je beton,
siv kot nevihtno nebo,
trši kot svinec ali bron.*

*Zato pa raj' po gozdu hodim,
brez da druge zarad' betona sodim,
predvsem pa ne politike,
ker ne prenese kritike.*

Urban Borko 9. a

MOJ SPREHOD PO GOZDU

Zeleno, rumeno, rdeče, rjavo.
Sprehajam se čez gozdno planjavo.
Listje tu, listje tam,
drevesa večja kot Krpan.

Lepote gozda občudujem s tal.
Zdi se, da so veje v obliki spiral.
Barve se mešajo brez vsakega reda,
tam zgoraj pa imajo čebele
zaloge sladkega meda.

V kotu jež, na veji ptica,
po tleh se vleče rahla meglica.
Kar naenkrat začutim veter v laseh,
ki me vodi po čudovitih gozdnih poteh.

Vsak čas bo tema, strah me prevzame.
Čudoviti gozd nočna mora postane.
Tečem in tečem, listje šumi.
Čudoviti gozd kot grozljivka se zdi.

Tja se ne vračam, gozd me ne gane.
Doma me mama toplo objame.
Če še enkrat pomislim, je gozd čudovit,
razen takrat, ko je v temo ovit.

Anita Košar, 9. a

POMLAD

Pomlad je tu, pomlad je tam
in dan je s soncem obsijan.

Že rastejo zvončki in trobentice,
mačice in vijolice.

Živali vse vesele so,
saj pomlad je tu.

Srnice že skačejo,
ptički že prepevajo,
zajčki že igrajo se,
saj pomlad je tu.

Viktorija Pavlas,
literarno-novinarski krožek

POMLAD

Pomlad se začne, ko zagledaš prve rože.

Pomlad se začne, ko zagledaš prve krošnje.

Pomlad se začne, ko zagledaš prve zelene grme.

Pomlad se začne, ko zagledaš prve čebelice.

Pomlad se začne, ko zagledaš prve rdeče polže.

Pomlad se začne, ko zagledaš prve pikapolonce.

Pomlad se začne, ko zagledaš prve metuljčke.

Pomlad se začne, ko vse lepo se začne.

Domen Toš, 7. b

**POTOVANJE DO NAJVEČJE
IN NAJLEPŠE ROŽE**

Nekoč je živel pesnik, ki ni vedel kako
napisati pesem. Pa mu je mati nekega
dne rekla, naj gre po svetu, kjer se bo
nagledal in domišljija mu bo zapolnila
glavo. Deček se je odpravil po svetu in
kot je rekla mati, se mu je zgodilo. Do-
mišljija mu je zapolnila glavo. Vendar
še vedno ni vedel, kaj naj napiše. Spo-
mnil se je na rožo, ki jo je videl in je
napisal pesmico.

Tam v daljavi je najlepša roža,
tam v daljavi je največja roža,
tam v daljavi vse se iskri,
saj to roža zate je mami.

To je bila njegova prva pesem,
ki jo je napisal za mamo.

David Hrga, 5. b

Poletne kreativne delavnice 2012 v Vitomarcih

V letošnjem poletju smo že štirinajstič zapored izvajali poletne kreativne delavnice za otroke in mladostnike v naši občini. Delavnice so potekale dva dni, tj. 5. 7. in 6. 7. 2012, po štiri ure. V torek, 10. 7. 2012, pa smo si v Tuš Planetu Maribor pogledali film Ledena doba 4.

Sodelujočih na delavnicah nas je bilo tokrat enainštirideset. Udeleženci so bili učenci Podružnične osnovne šole Vitomarci, nekaj otrok pa je bilo tudi predšolskih. Z otroki smo ustvarjali člani našega Kulturno umetniškega društva; večina prostovoljcev - animatorjev so bili v času rednega šolanja tudi sami udeleženci tovrstnih delavnic. Kakor vsako leto doslej je projekti finančno podprla Občina Sveti Andraž v Slovenskih goricah, starši so prispevali za sendviče in napitke. Veseli smo, da imajo naši svetniki in župan posluh za tovrstne aktivnosti, da je velik interes in podpora tudi na strani staršev otrok. Namen delavnic je namreč aktivno ter ustvarjalno v skupini zapolniti prosti čas v počitnicah, dolgoročno pa je namen tovrstnih delavnic primarno preventiven, saj dobijo mladi ljudje ideje za kreativno preživljanje časa, tudi kadar so npr. doma in sami. Tema oz. rdeča nit delavnic je bilo Poletje in morje. Delavnice, ki smo jih izvajali, so bile: Obmorsko mesto

Prijateljstvo

(najmlajši otroci so »barvali morje« in so bili kot »pravi mali Picassoji«), Izdelovanjeribic, Ladjice (izzamaškov in zobotrebcev), Podvodna mavrična dežela- abstrakcija, Mavrični mehurčki. Barvali in ustvarjali smo na majice, izdelovali pa smo tudi okvirje za slike, zapestnice, ogrlice. Na delavnicah smo med ustvarjanjem prepevali pesmi aktualne za ta letni čas. Za zaključek delavnic smo pripravili kratko produkcijo za starše in sorodnike.

Da je bilo dva dni »zelooo« vroče, verjetno ni treba posebej poudarjati,

a nas to ni motilo, da ne bi sledili lastnemu ustvarjalnemu duhu, pravzaprav nasprotno – celo še več idej so imeli otroci in mladi. Veselimo se delavnic in skupinskega ustvarjalnega duha v naslednjem poletju. Vabljeni, da se nam pridružite – otroci in starši ...

Za zaključek pa vam sporočamo misel, ki smo jo razvijali tekom delavnic: »Mavričnost nosimo vsi v sebi, le dovoliti si moramo, da zasijemo v svojih barvah.

Andreja Černel in Valerija Ilešič Toš

Potovanje v mavrično deželo

Otroci na zaključni predstavitvi

Literarni krožek

USTRAHAVANKA

Noč je siva, temna,
čas za posteljo.
A, ko odgrnem odejo,
v steni vidim senco,
ki kot duh se premika
z leve proti desni,
z desne proti levi.

Končno zbrala sem ves pogum,
da se obrnem in pogledam:
»Kaj me straši?«

A, takrat vidim,
da sence več ni.
Vseeno se obrnem in
vsa s strahom se sprašujem:
»Kaj se mi godi?«

Že zaslišim pok,
me grozno spreleti
in spanca več ni.
Bile so sanje
in strahu sploh ni!

Nuša Čeh, 5. b

POMLAD

Pomlad se je vrnila,
hudo zimo je prekrila.

Zvončki že cvetijo,
vijolice dišijo.
Narcisa rumeno se bohoti
in lepo diši.
Tulipan se veselo trudi
in nam barve nudi.
Trobentica trobi,
pomladno povorko vodi.

Ptički se vračajo,
z glavicami veselo obračajo.

Sonce sije,
vse iz zemlje klije.

Pomlad je lepa, ni slepa!
Vsi se je veselijo,
zato rožice lepo dehtijo.

Tina Brotšnajder,
literarno-novinarski krožek

POMLAD

Pomlad, pomlad, kje si
pomlad?
Saj sem prišla, da z vami bi
lahko bila.

Sedaj sem tukaj, sedaj sem tam
in sedaj med vami,
vesela pristala bom kot prej.

Tukaj ostala bom celo pomlad,
dokler poletje
prispelo ne bo.

Z vami bom rajala dokler bom
lahko,
saj zvončki in trobentice rasli
bodo z menoj.

Ana Horvat,
literarno-novinarski krožek

NAJBOLJŠA TEKMA

Ko sem prišel iz šole, sem rekel atiju, da sem v šoli dobil karte za tekmo Maribor - Olimpija. Ko sva se odpeljala v Maribor, je bilo pred stadionom veliko ljudi. Prišla sva na stadion in zagledal sem Benjamina, Davida in Žana. Ko sva prišla do sedežev, sem videl Matica. Skoraj se je začela tekma in so prišli David, Blaž in Luka. Tekma se je začela zares. Po nekaj minutah je dobil gol Jasmin Handanovič, po dvajsetih minutah so dali gol Mariborčani. V podaljšku je dobil gol Jasmin Handanovič. Potem je bil polčas. Po polčasu je bil kot za Maribor in s tribun je skočil eden izmed Viol. V roki je imel baklo. Prišel je do navijačev Olimpije in jo vrgel na njihove sedeže. Policija je tekla za njim. Ko je prišel do konca igrišča, se je vrgel na tla in se prepustil policiji. Tekma se je nadaljevala. Mariborčani so dali še en gol. To smo zelo slavili, bilo je veliko priložnosti, ampak so navijači Olimpije začeli metati stole in bakle so letele po igrišču. Bila je zanimiva tekma.

Ko sva se peljala z očetom domov, sva se pogovarjala o čudoviti tekmi.

Klemen Nedelko, 5. b

Čebelica poleti v poletne dni

Otroci in vzgojiteljice v vrtcu Vitomarci smo letos zraven vseh tem in vsebin o katerih smo se pogovarjali, v sklopu katerih smo se igrali, ustvarjali, izvajali dejavnosti še v sklopu eko projekta na temo Čebeljak skozi letne čase.

Tudi dvoje srečanj s starši sta bili malo medeni. Na praznični decembrski delavnici so otroci s starši s sladkorno maso okraševali medena lectova srca, ki so se v vrtcu spekla že dan prej.

Medena lectova srca

Ob aprilskem eko dnevu smo se skupaj s starši odpravili do čebelarja, g. Franca Rajšpa. Na hodniku vrtca so si starši pred pohodom lahko ogledali razstavo vseh izdelkov, risbic in fotografij v eko koticu ter se okrepčali z

Obisk pri čebelarju Francu Rajšpu

medenjaki v obliki čebel, s svežim sadjem in sokom. G. Franc Rajšp nam je z veseljem predstavil čebelnjake, pokazal tisti panj, ki so ga poslikali vrteški otroci, razložil postopek pridelave medu, pokazal zaščitno obleko in nam ponudil za zvečenje oziroma čikanke satovje. Za pokušino nam

je ponudil dve vrsti medu in kruh, za veselo vzdušje je zaigral še na harmoniko, otroci pa so zaplesali. Čebelarju smo se zahvalili s skromnim darilcem in pesmicama Čebelica in Ekomalčki (ekohimna vrtca Vitomarci).

Šolsko leto se je iztekalo in v mesecu juniju smo se tudi v vrtcu

Izdelki in risbice otrok

zbrali na zaključni prireditvi, kjer smo se staršem in povabljenim predstavili z delčkom tega, kar počnemo čez leto. Letos smo jo poimenovali Čebelica poleti v poletne dni.

S posameznimi točkami: gibalno zgodbo, pesmicama in sprostitveno igro, so se predstavili najmlajši, potem še s plesom in petjem otroci starejše skupine, predstavili pa smo se tudi s skupno točko Rože in čebelica.

Celo leto smo bili pridni kot čebele, zato smo se z otroki, ki letos zapuščajo vrtec domenili, da si tudi na majčke natisnemo čebele. Risali smo čebele in na koncu izbrali risbo, za katero se je potrudil in jo narisal Sašo Kirn Malek. S to spominsko majčko našim mini maturantom želimo, da bodo tudi v šoli srečni, pridni in delovni kot čebele.

Na zadnjem srečanju nas je nagovoril ravnatelj, g. Mirko Žmavc ter bodočim šolarjem čestital in izročil zaslužena priznanja in pohvale.

Ob sadju, kavici, sladoleadni osvežitvi in igri otrok na igrišču, smo poklepetali, se nasmejali in v prijetnem vzdušju zaključili še eno šolsko leto.

Želimo vam sončne in medene počitniške dni.

Darja Vrtačnik, vzgojiteljica

Minimaturanti s svojimi vzgojiteljicami

Zaključek šolskega leta v vrtcu

župnija

Oratorij 2012

Tudi letos se je v naši župniji odvijal oratorij. Oratorij je letos trajal dva dni. Rdeča nit vsebine oratorija je bila družina. Animatorji smo pripravili različne delavnice, ki so se skozi igro navezovale na temeljno celico vsake družbe - družino. Skozi igre so si otroci medsebojno pomagali in delovali kot ena velika družina, v

kateri ni zmanjkalo medsebojne pomoči. Poimenovali smo se družina prijateljev. Animatorji smo otrokom prikazali, kako zelo pomembno v življenju je imeti prijatelja in biti prijatelj. Med drugim smo si ogledali tudi animirano risanko Noetova barka ter jo nato tudi izdelali. Izdelali smo si tudi zapestnice, ladjice in veternece

na katere smo narisali družine živali in rastlin. Oratorij smo zaključili s sveto mašo, katero je župnik, g. Franc Mlakar, zelo približal otrokom. Otroci so z velikim veseljem sodelovali s prebiranjem prošenj in petjem.

Vanja Krepša

Počitek v senci

Med branjem zgodbe

ostali prispevki

ČUTIM DOTIK

Je postala senca tvoja
neizprosna slika moja.
Svilen dotik,
neskončni krik.

S prepletenimi nitkami,
dolгими kitkami,
z odprtimi očmi
si postala čar noči.

V dlani pogled upirala,
se v neskončno nebo zazirala,
bitje čutim,
v dvoje dotik slutim.

Bila si vrtnica rdeča,
v lepoti svoji vsa svetleča,
ko po mestu si hodila,
si se vame zaljubila.

(Zanimivost te pesmi
- bere se lahko v obe smeri.)

Patricija Vilčnik

L-J-U-B-I-M-.....

Ljubim ljubezen,
ki spomladi me zadane.
Ljubim sonce,
ki se mi poleti smeje.
Ljubim vino,
ki me v jesenskih dneh ogreje.
Ljubim sneg,
ki pozimi me popolnoma
prevzame.

Jaz ljubim vse na tem svetu.
Se življenje izteče, je spet novo
začeto.

Vse naj bi se prej ko slej
končalo
in se v črno zemljo zakopalo.
A kaj, ko upanje nikoli ne
umre,
ljubezen ločitev ob izteku
življenja zatre ...

Tako kot TI, večno je vse!

Patricija Vilčnik

LAGALA SI MI

Preveč neprespanih noči ...
Preveč objokanih oči ...
Preveč osladnih besed ...
Kje je iskrenost? Zamrznila je
kot led ...

Preveč navideznih ljubezni ...
Mnogi od žalosti dobijo strašne
bolezni ...
Da. Preveč je slabih ljudi,
a najhuje je, med njimi znašla
si se ti ...

Lagala si mi, nisi bila iskrena ...
Gledala si me v oči ...

Kljub ljubezni, ki sem jo čutila,
sem globoko v srcu s tabo žalost
delila.
Morda ti blago delujem,
a vedi, da za teboj ne žalujem.

Odšla si daleč od dobrih ljudi,
odšla si tja, kjer zvestoba se več
ne deli.
Vendar pa iščeš ljubezen, ki je
več nimaš ...
Odšla je daleč stran.

Patricija Vilčnik

Gluhi in naglušni oblikujejo keramiko

Na Inštitutu za gluhe v Torinu se je projekt ACTrain resnično integriral v letošnje šolske aktivnosti. Petnajst gluhih in naglušnih učencev, ki se pri nas šolajo, se je z veseljem udeležilo pilotnih usposabljanj v okviru projekta. Poleg tega se nam je pridružilo nekaj gluhih učencev z večkratnimi omejitvami ter majhna skupina slepih mladostnikov.

Otroci ustvarjajo

Pilotno usposabljanje je bilo podprto z IKT-orodjem, aplikacijo Proteus (<http://app.aeris3.si/proteus/>), ki je naše udeležence vodilo skozi usposabljanje v oblikovanju keramičnih izdelkov. Aplikacija je brezplačno dostopna, uporabniku prijazna, še posebej prilagojena za osebe s senzornimi omejitvami, vendar pa je namenjena vsem, ne glede na ome-

Ročne spretnosti

jitve posameznika in/ali njegov/njen socialno-ekonomski status. Aplikacija nam omogoča, da v šoli, doma, na delovnem mestu in kjerkoli drugod dostopamo do 50 učnih ur v oblikovanju keramičnih izdelkov. Kurikulum z vsemi prilagoditvami, ki je združen v aplikaciji Proteus kot inovativno IKT orodje, predstavlja osrednji produkt projekta ACTrain (IKT-podprto usposabljanje v oblikovanju keramike), na katerega smo vsi zelo ponosni.

Razvoj je zahteval 2 leti intenzivnega dela, skupnega načrtovanja, diskusij, sprememb, testiranja, napak in popravkov, vendar pa je produkt sedaj pripravljen, da ga uporabimo, testiramo in evalviramo. Udeležencem omogoča učenje – danes o oblikovanju keramičnih izdelkov - nekoč v

Mladi umetnik

prihodnosti pa o kateremkoli drugem področju. Orodje je sedaj na voljo, da ga gluhi, naglušni, slepi in slabovidni učenci neposredno uporabljajo in se ob tem veselijo.

Enak pristop že vse od začetka uporabljamo tudi na Inštitutu za gluhe v Torinu, kjer sicer brez izkušenj v oblikovanju keramičnih izdelkov skupaj z mladostniki spremljamo celoten projekt z izredno veliko mero entu-

Skupina mladostnikov

ziazma. Mladostnike zanimajo različne tehnike oblikovanja keramičnih izdelkov, treba pa je poudariti, da na njihovo željo in interes močno vpliva tudi vsa multimedijaska podpora, kot so video, slike itd.

Z uporabo video posnetkov, fotografij smo dosegli cilje projekta, vendar ne le v tem smislu, da je celotno usposabljanje dostopno v znakovnem in tako udeležencem razumljivem jeziku, temveč tudi zato, ker je multimedijaska podpora učencem izredno privlačna za učenje. S projektom smo se tudi veliko naučili kot šola, kajti poučevanje mladostnikov mora potekati interaktivno, in sicer z uporabo tipičnih mladostnikom zanimivih učnih pripomočkov, primernih njihovi starosti in obdobju, predvsem pa z uporabo interneta.

Pilotno usposabljanje je vključevalo 25 učnih ur. V tem času so imeli udeleženci možnost ustvarjanja osebnih keramičnih izdelkov, tako zase kot za svoje družine, kar jim je bilo v veliko veselje in zadovoljstvo.

V času izvajanja zadnje učne ure sta se nam pridružili predstavnica slovenskega partnerja in koordinatorja projekta iz podjetja OZARA d.o.o., gospa Nataša Rebernik, in zunanja evalvatorica projekta iz zavoda Prava poteza, gospa Jelena Krivograd. Skupaj smo preživeli cel dan, veliko naredili in se pri tem zabavali. Dan smo zaključili tako, da smo vsem udeležencem podelili potrdilo o udeležbi.

Društvo Ozara

Gorski Javor (*Acer pseudoplatanus* L.)

Javorji spadajo med najbolj prepoznavne drevesne vrste. Njihov zaščitni znak so listi, ki spominjajo na razprto dlan. Po svetu je poznanih več kot 150 vrst, med katerimi 6 vrst uspeva tudi v Sloveniji. Gorski javor, ki mu pravimo tudi beli javor, je pri nas najpogostejši. V velikem številu najdemo tudi ostrolistni javor, razmeroma pogosto maklen in redkeje topokrpi in trokrpi javor. Zelo redek je tatarski javor.

Gorski javor je vrsta, ki uspeva v zahodni, srednji in južni Evropi. Najbolj pogost je v Alpah in Karpatih. Na zahodu ga najdemo še v Pirenejih in na severu Španije. Na vzhodu je razširjen do Poljske in Ukrajine, na jugu ga najdemo tudi na Siciliji.

Vsi javorji imajo brste, poganjke in liste razporejene nasprotno, torej v parih. Ker so brsti ali listi sosednjih vretenc med seboj nasprotno navzkrižni, takšno namestitev imenujemo navzkrižna namestitev. Brsti so olivno zeleni, razmeroma veliki in široko jajčasti, poganjki so zelenkasto rjavi in posuti s svetlejšimi lenticelami. Deblo je običajno ravno in močno, skorja je v mladosti gladka, pozneje pa podobno kot pri platani razpoka, tako da se lubje intenzivno lušči in odpada v velikih krpah. Gorski javor v mladosti hitro razvije glavno korenino, vendar se njena rast pozneje upočasni in razvijejo se globoke in zelo razvejane stranske korenine. Listi so dlanasto krpasti ali dlanasto deljeni. Sestavljeni so iz 5 listnih krp, zgoraj so temni in spodaj svetlejši, po žilah pa dlakavi, dolgo pecljati, do 16 cm dolgi in do 20 cm široki. Viseča grozdasta socvetja se razvijejo šele po olistanju, običajno maja. Posamezni cvetovi, ki jih oprashi žuželke, so zvezdasti, zeleni in praviloma obojespolni. Pogosti so tudi cvetovi z zakrnelimi prašniki ali zakrnelimi plodnicami. Plod sestavlja po dva krilata plodiča, ki oklepata kot manjši od 90°. Kot in oblika krilc sta dober razlikovalni znak med

posameznimi vrstami javorjev. Plodiči imajo odlične letalne lastnosti in ugodni veter jih ponese tudi 4 km daleč in 1000 m visoko. Gorski javor lahko doseže višino do 35 m, redko tudi do 40m. Debelina debla na prsni višini redko presega vrednost 1 m. V Nemčiji je znan primer gorskega javorja, ki ima prsni premer 3,5 m (obseg 11 m), njegovo starost ocenjujejo na vsaj 500 let.

Gorski javor uspeva najbolje na globokih, svežih, rahlih humoznih apnenčastih tleh. Rad ima vlažna pobočja in vrtače, kjer se ne zadržuje hladen zrak in jarke s počasi tekočo, vendar ne zastajajočo vodo. V zgodnji mladosti prenese precej sence, pozneje postajajo potrebe po svetlobi vse večje. Raste do nadmorske višine 1700 m, tako da ga najdemo tudi na zgornji gozdni meji. Najrajši raste skupaj z velikim jesenom, bukvijo, gorskim brestom, jelko in ostrolistnim javorjem.

V mladosti raste zelo hitro. Cenjen je ne le zaradi kakovostnega lesa, ampak tudi zato, ker njegovo hitro razpadajoče listje izboljšuje lastnosti gozdnih tal. Njegova navzočnost povečuje tudi estetsko vrednost gozda. Med vsemi javorji ima gorski javor najkvalitetnejši les. Je srednje težak, srednje trd, srednje elastičen, vendar cepljiv. Javorjevina na prostem ni obstojna, zato jo uporabljajo predvsem pri izdelavi notranje opreme, ki je zelo cenjena zaradi lepe svetle barve in leska.

V večjih čistih gozdovih belega javorja čebelarji pogosto pasejo čebele, saj so cvetovi bogati z nektarjem, med tega drevesa pa je svetel in izjemno okusen. Zaradi odpornosti na sol ga pogosto sadijo v mestih in ob ceste, kjer s svojo gosto krošnjo ustavlja sunke vetra, soljenje cest pa temu drevesu pozimi ne škoduje.

Vrstno ime drevesa izvira iz podobnosti listov gorskega javorja z listi platane, zaradi česar ti dve drevesi ljudje pogosto zamenjujejo.

Gorski javor je bil letos najdražje prodan hloed (16.577 EUR) v zgodovini licitacij lesa v Sloveniji.

Javor na Boču

Obseg debla znaša 356 cm, višina drevesa je 33 m.

Foto: Marko Furman, ZGS KE Ptuj

Gorski javor nad potokom Rogatnica v Žetalah

Gorski javor nad potokom Rogatnica – Veliki dol, k.o. Žetale, ima obseg debla 243 cm, visok pa je okrog 23 m, kar pomeni, da je njegov volumen okrog 6 m³. Lastnik javorja je Jus Edvard iz Dobrine.

Foto: Janko Vidovič, ZGS KE Ptuj

Gorski javor v Josipdolu

Gorski javor v Josipdolu je star približno toliko, kot je staro naselje Josipdol, torej okoli 200 let. Prvi lastniki posestva Josipdol so se hitro menjavali. Po letu 1909 pa je postal lastnik Josip Lenarčič, oče kasnejšega lastnika Milana Lenarčiča.

Drevo raste pod novjšim naseljem Josipdol na nadmorski višini okoli 600m. Obseg debla v prsni višini 1,3m je 400cm, kar pomeni 127 cm premera. Je zelo visok in meri v višino približno 45m. Javor je zelo zdrav in vitalen, njegova lesna masa pa še vedno prirašča.

V bližini javorja je tudi znana gozdna učna pot Kapelvald.

Bil je priča mnogih dogodkov v tem malem kraju, dobremu in slabemu življenju tukajšnjih ljudi. Če znal govoriti, bi imel povedati marsikaj zanimivega. Zadnji večji dogodek je neurje leta 1986, ki se ga je dotaknilo, vendar mu ni škodovalo.

ZGS KE Ptuj

Foto: Samo Sušek, ZGS KE Ptuj

M-O-R-J-E

*Poletje je čas, ko se zdi,
da smeš početi vse stvari,
v oblakih, pod vodo, v pesku in ... peš.*

*Voda pljuska ob obalno skalovje,
zato gremo na morje ... velika slana luža.
Malo ga je, vendar naše je.
Vrisan v zemljevidu od spodnjega dela
Tržaškega zaliva, zato ga imamo še bolj v časteh.*

*Pod soncem skriješ se pod sivo skalo ...
Vse veš o barkah, ki hitijo mimo,
od koder se poganjaš v svet tišine.*

Patricija Vilčnik

NAŠA TRINGA

Tringa je naša muca. Našli smo jo leta 2007 pred našo občino, ko so bile volitve predsednika države. Je črno bele barve in ima košat rep ter tri tačke. Rada je ribjo konzervo in pije mleko. Da ni lačna, zanjo skrbi babica, včasih tudi jaz ali pa sama ujame kakšno miš. Vsako jutro, ko grem v šolo, me počaka na stopnicah in me spremlja do ceste. Šla bi z mano v šolo, če je babica ne bi nagnala nazaj v hišo. Da ji ni dolgčas, ji družbo dela še pet muc. Tringa je bila operirana na trebuščku, saj jo je povozil avto. Povozil jo je še moped, zato so ji odrezali tačko. Od takrat je tritačka. Vsi jo imamo zelo radi, ona pa nam prede. Če bi smela, bi jo prinesla v šolo.

Sanja Ilešič

**GOSPA JUSTINA
IN ČEŠNJE**

Na občinski upravi se večkrat oglasi gospa Justina Bezjak, naša nekdanja občanka, ki sedaj stanuje v Malečniku. Tokrat nas je presenetila s polno košaro sladkih majskih češenj, katere so na žalost hitro zmanjkale.

Alenka Vršič

Justina Bezjak

Oskrbovalnica - izmenjava semen in sadik, znanja, izkušenj, ekoloških in sonaravno pridelanih dobrin

Ponudba ekoloških in sonaravnih pridelkov v Oskrbovalnici je vsak dan bogatejša. Ponudniki so pripravljene poleg svojih sonaravno pridelanih pridelkov podajati tudi znanja o postopku pridelave. Povpraševalci se lahko predhodno seznanijo s ponudbo ekološkega kruha, bio jajc, perutnine in mesa, bio kave, sonaravno pridelane zelenjave, kosmičev, sadja, medu, domačega kruha, sadik in zdravnih zelišč in zelenjadnic in semen. Povpraševalci na spletni strani www.ekoci.si na povezavi: <http://groups.google.com/group/oskrbovalnica-ekoci?pli=1> prednaročijo zelene pridelke do četrta, v petek pa je predaja sveže pobranih in narejenih dobrot na pozitivni točki Štafete semen in dogajanj Ekofejsta v Društvu Lavita (več informacij na www.lavita.si); kjer potekajo stalne aktivnosti in izobraževanja za povečanje prehranske samooskrbe, kar je osnovni cilj Oskrbovalnice. Vsak petek so tudi organizirana izobraževanja na temo prehranske samooskrbe in večje kvalitete zdravja in bivanja. Vabljeni VSAK PETEK 17:00 – 20:00

ure Velika Pirešica 1, Žalec (stara šola – kjer je dom Ekofejsta-festivala izmenjave znanj, dobrih izkušenj in prijetnega druženja). Več info: www.lavita.si; www.ekoci.si

Ponudnik pridelkov in povpraševalec se za menjalno razmerje o količini in ceni dogovorita izključno sama, pri čemer Ekoci in Društvo Lavita ne prevzemata nobene odgovornosti.

Povpraševalci naročijo pridelke direktno pri ponudnikih s prijavo v: <http://groups.google.com/group/oskrbovalnica-ekoci?pli=1> do četrta, prevzem dobrin pa poteka vsak petek od 17.00 do 20.00 ure na Pozitivni točki Štafete semen, ob 17.00 uri v Veliki Pirešici 1, Žalec v Oskrbovalnici, kjer se izmenjujejo dobri ne, dobre prakse in znanje ob prijetnem druženju. Vabljeni vsak petek na OSKRBOVALNICO.

V okviru Oskrbovalnice so organizirana tudi razna predavanja, delavnice, aktivnosti ... Več informacij najdete na spletnih straneh www.lavita.si; www.ekoci.si.

Ekipa Ekoci

Poletne nevšečnosti

Piki žuželk

Najpogostejši piki žuželk pri nas spadajo v rod kožekrilcev. To so čebele, ose, sršeni ter čmrlji. Večina teh žuželk je nenevarnih in pri piku povzročijo le lokalne reakcije, to so bolečine in otekline. Piki niso nevarni, razen za ljudi, ki so na pike alergični. Alergijski pojavi se praviloma razvijajo zelo hitro po piku, v nekaj minutah do 1 ure. Nevarne so alergične ali preobčutljivostne reakcije na pik, ki

lahko povzročijo anafilaktični šok.

Čebele niso napadalne, pičijo le, če se počutijo ogrožene ali pa če je ogrožen njihov dom. Čebele po piku pustijo želo v koži, čmrlji ne. Ravno nasprotno pa so ose in sršeni po naravi napadalni (najbolj jeseni). Osje žrelo je gladko, zato ga lahko znova izvleče in piči še enkrat. Strupa čmrljev ter čebel sta si po sestavi podobna.

Znaki alergije na pike žuželk

Strup žuželk lahko povzroči tudi reakcijo celega telesa. Simptomi so: boleča oteklina na mestu pika (nastane zaradi strupa žuželke, ki pride v telo), rdečina (lahko izgine po nekaj urah), srbež, koprivnica po celem telesu (podobno kot sprememba kože, ko nas opeče kopriva), otekanje ustnic in obraza, dušenje in /ali oteženo dihanje, bruhanje, znižan srčni utrip srca, padec krvnega tlaka, izguba zavesti

in z njo povezan anafilaktični šok.

Kaj storimo, če nas piči žuželka?

Ob piku žuželk zapustimo mesto, kjer se nahajajo žuželke in s tem preprečimo ponovne pike. Odstranimo morebitno želo, če je ostalo v koži. Predel pika speremo pod tekočo hladno vodo z milom, prizadeti del osušimo in ohladimo z ledom, ki ga nikoli ne damo neposredno na kožo. Kasneje lahko uporabimo mazila proti srbenju in lokalni alergijski reakciji.

Do hude alergične reakcije pride, če smo alergični na pike žuželk, če nas piči veliko število žuželk ali če nas piči v grlo. V takih primerih je nujno poiskati pomoč nujne medicinske pomoči, oz. klic na 112.

Ljudje, ki imajo znano alergijo na pike žuželk, so o svoji težavi poučeni in morajo s seboj nositi set za samopomoč. Prav tako vsi, ki so preobčutljivi na strup žuželke, se morajo izogibati situacijam, v katerih je velika možnost ponovnega pika.

Pri ljudeh, ki so preobčutljivi za

strup žuželke, je oteklina po ponovnem piku veliko večja, boleča, se širi in traja več dni.

Ugriz kače

Pri nas sta strupeni kači modras in gad.

Znaki ugriza kače so: drobni rani (z razmakom cca. 5 mm), hitro napredujoča oteklina na mestu ugriza, pomodrelost predela kože z modro rdečimi lisami in črtami, otekle in boleče področne bezgavke, slabost, bruhanje, driska, znojenje, hitro dihanje in hitro bitje srca.

Kaj storimo, če nas ugrizne kača?

Najprej poskrbimo za lastno varnost in odženemo kačo; če smo sami, pokličemo pomoč; osebo, ki jo je ugriznila kača mora mirovati; če je ugriz na eni od rok, odstranimo uro, zapestnice, prstane ipd.; rano očistimo, sterilno obvežemo in hladimo z obkladki, ud (roka) prislonimo k telesu in jo pritrdimo ob telo (trikotna ruta); poškodovana oseba naj ne je in

naj ne pije več; poiščemo pomoč nujne medicinske pomoči;

Kako se izogniti nevšečnostim?

Pri hoji po travi, brez ustrezne obutve, bodimo previdni (nekateri čebele živijo v kolonijah na tleh), blizu dreves je lahko roj os ali čebel, žuželke privablja mokra koža, polt ali olje, ki nas ščiti pred soncem. Pri jedi zunaj pazimo, ker sadje ter sladke pijače privabljajo žuželke. Poskušamo ostati mirni in se izogibamo nenadnih kretenj, če mimo nas leti čebela ali osa, če se približuje večja količina žuželk, naj si napadeni skuša z rokami ali kosom oblačila pokriti glavo. Nabiranje cvetja, pobiranje odpadnega sadja, obiski tržnice in trgovine s sadjem, bodimo pozorni pri prijemanju drv in trhljih drv, delo na vrtu, pospravljanje podstrešij, vrtnih lop, ne pretiravamo z uporabo parfumov in dišečih krem za sončenje in oblačil pisanih barv.

Jan Orešnik

Prijateljski nogometni turnir v Novincih

Stanko Fras je organiziral prijateljski nogometni turnir v Novincih. Turnir je potekal v soboto, 30. junija, s pričetkom ob 12. uri. Turnirja se je udeležilo pet ekip: ekipa iz Trbegovcev, ekipa iz Ženika, NK Bar Baza iz Gomile, Bar Cobra in Športno društvo Vitomarci. Prvo mesto so dosegli NK Bar Baza, drugo ŠD Vitomarci, tretje pa nogometaši iz Ženika. Vse tri ekipe so prejele pokale. Sodil je Janez Pignar ml.. Srečanje se je zaključilo z zanimivo tekmo, ki so jo odigrali otroci proti staršem (očetom), zmagali so seveda mlajši in »hitrejši«. Otroci, še najbolj dečki, so bili zelo ponosni in veseli, da so lahko odigrali nogometno tekmo proti svojim očetom. Vsekakor pa smo med zadnjo tekmo bile mame najglasnejše

Vlado Kramberger in Stanko Fras v 'elementu'

navijačice. Igralce so ves popoldan spodbujali navijači – sorodniki, pri-

jatelji in drugi ljubitelji nogometa. Zbralo se jih je lepo število, bili so dobrovoljni in sproščeni, predvsem pa je navijanje potekalo v zabavno prijateljskem duhu. Za dobro glasbo je poskrbel Vlado Kramberger, s komentarji in informacijami o poteku tekem pa nas je obveščal Stanko Fras, zato je bilo vzdušje med turnirjem ves čas sproščeno in zabavno. Tako smo v Novincih preživeli lepo zadnjo soboto v letošnjem juniju.

Ker je prvi prijateljski turnir v Novincih, Slavšini uspel, se nadajamo, da bo postal tradicionalen. Vse zainteresirane in ljubitelje nogometa pa vabimo, da se nam naslednje leto pridružijo

Valerija Ilešič Toš

Ekipe v pripravljenosti

Makedonija, dežela pestrih možnosti

Dežela v mnogih ozirih spominja na Slovenijo. Raznolik relief, število prebivalcev, naravne danosti za pridelavo hrane, bogata kulturna dediščina, marljivi ljudje, ki se trudijo uspeti vsak na svojem področju ter težave s sosednjo državo okoli poimenovanja so le nekateri delčki poti, ki jih je na svoji poti mlade države morala prehoditi tudi Slovenija. Republika Makedonija (zaradi grškega nasprotovanja v mednarodnih sferah poimenovana tudi FYROM, Former Yugoslav Republic of Macedonia), ki meri 25.713 km², je neodvisnost razglasila kmalu po slovenski, 8. 9. 1991. Dobra 2 mio prebivalcev poleg Makedoncev tvorijo še različne narodnostne skupine sosednjih držav (Albanci, Turki, Romi, Srbi in drugi), skupni BDP države znaša 21 mrd USD (121), na prebivalca pa 10.100 USD (kar pomeni 81. mesto v svetovnem merilu), denarna valuta se imenuje MKD, makedonski dénar. Površine, primerne za pridelavo hrane, glede na celotno površino države (1,01

mio ha) predstavljajo 39,4 %, od tega je trajnega travinja skoraj polovica. Gričevnat in gorski, gozdni svet obsega 37 %. Strukturo kmetijskega sektorja v 80 % predstavljajo manjše kmetije z do 3 ha zemljišč, ki so zelo razdrobljena. Bilanca kmetijskega mednarodnega trgovanja (uvoz/izvoz) za leto 2010 je pozitivna v višini 33,4 mio EUR (134,6/165 mio EUR). Po podatkih evropske komisije za leto 2009 (maj, 2011), so v Makedoniji redili 252.500 govedi, od tega 128.600 krav molznic (za primerjavo s Slovenijo po SURS z dne 1. 12. 2011: 462.000 govedi), 850.000 ovc in koz ter 194.000 prašičev. Glavne poljščine so žita in riž, oljnice, tobak, grozdje, sadje in zelenjava, ki zaradi ugodnega stičišča celinske in mediteranske klime dobro uspeva tudi na znanem območju Resen. Pridelavo sladkorne pese so v zadnjem obdobju opustili. Udeleženci tokratne ekskurzije so lahko videli veliko od zgoraj navedene kmetijske dejavnosti. Govedo pogosto redijo v farmskih

obratih, proizvodni parametri so nižji od slovenskih. Na vzhodnem delu države se svet lepo spusti v rahlo vzvalovano pokrajino, kjer prevladujeta poljedelska proizvodnja in reja živine, proizvodnja vrtnin, sadja in grozdja pa je načrtovana v za oko prijetnih zaokroženih geografskih enotah. V pokrajini Tikveš, v Kavadarcih, obratuje največja makedonska vinska klet, v katero je bilo do leta 2011 vloženi preko 22 mio EUR predvsem v modernizacijo opreme in tehnološko prestrukturiranje. V kleti, ki meri 1.500 m², leto proizvedejo okoli 20 mio litrov vina, polnilne linije napolnijo 6.000 steklenic na uro, videti pa je mogoče tudi 450 sodov za proizvodnjo vina po Barique metodi. Družba ima v lasti 1.000 ha vinogradov, 2.000 kooperantov pa prideluje grozdje še na nadaljnjih 6.000 hektarjih. Člani SK Posestnik so lahko degustirali odlično vino, ki se je prileglo prijetno hladnemu ambientu vinske kleti. Seveda niso izpustili premnogh makedonskih

zgodovinskih znamenitosti v Skopju, Ohridu, Bitoli, Kičevu, Tetovu, Prilepu in Štipu, občudovali so Ohridsko in Prespansko jezero, stara mestna jedra, samostane, znamenito Čaršijo, drugo največjo v tem delu za Sarajevsko. Vpliv močne grške in rimske kulture je npr. v glavnem mestu čutiti na domala vsakem koraku, izpostaviti pa velja impozantni kip Aleksandra Makedonskega na konju, postavitev je močno vznemirila sosede Grke. Po Ohridskem jezeru so se popeljali

z ladjico in med drugim videli Titovo vilo na težko dostopnem terenu, na drugi strani jezera se je razprostirala Albanija, kasneje v Bitoli, pa so bili od grške meje oddaljeni vsega borih 10 km. Naporna ekspedicija je seveda ponovno dobro uspela, za kar gre velika zahvala tudi predsedniku SK Posestnik, **g. Antonu Zemljaku**, ki se za to stanovsko in interesno strokovno združenje neumorno trudi že vrsto let. Tudi v znak tega je krožek znan in uveljavljen preko meja domače

upravne enote. Nenazadnje pa so take priložnosti pomembne tudi za druženje med člani, ki si izmenjajo veliko strokovnih informacij in izkušenj, strokovni sodelavci pa imamo priložnost izdatno informirati ljudi o predpisih in normativih, strokovnih prijemih in zahtevah, ki jih prinaša podaljšana faza dveh let obstoječega plačilnega obdobja.

Jože Murko,

Kmetijska svetovalna služba Ptuj

Preklopimo na sonce, biomaso in druge obnovljive vire energije

Če je doma dotrajal kotel na kurilno olje ali plin, zaradi gospodarnosti in varovanja okolja in našega zdravja moramo preklopiti na obnovljivo energijo. Uvajanje obnovljivih virov energije mora postati prioriteta nas vseh, prodreti mora v vse pore našega bivanja in delovanja. Pri odločanju prehoda na obnovljivo energijo so pomembna spodbuda javni razpisi za subvencioniranje širjenja obnovljive in učinkovite rabe energije Eko sklada, Slovenskega okoljskega javnega sklada in resornih ministrstev. Pri izbiri optimalne rešitve so v veliko pomoč energetske svetovalci. Za ozaveščanje javnosti pa so ključno vlogo prevzele nevladne in druge organizacije ter vzgojno-izobraževalne institucije, ki z vključevanjem v različne mednarodne projekte širijo znanje in zavest o pomenu trajnostnega razvoja. Preklopi na sonce je belgijski mednarodni projekt, ki se je začel leta 2009 v Belgiji in se je v zadnjih dveh letih razširil tudi v Italijo, Francijo, Portugalsko in Slovenijo. Pri nas je v ta projekt vključen Slovenski e-forum. To je sedaj medijsko najbolj prepoznaven projekt, ki ga z zanimanjem spremljamo, saj nas za vsak dan posebej obvešča koliko električne energije bi lahko pretekli dan proizvedli in koliko vode bi lahko ogreli s soncem. Meritve za projekt Preklopi

na sonce potekajo za Slovenijo na 7 lokacijah (Lesce, Ljubljana, Maribor, Murska Sobota – Rakičan, Nova Gorica, Novo mesto in Portorož) za potrebe štiričlanske družine, ki porabi 140 litrov vode na dan in 3957 kilovatnih ur električne energije na leto, za naslednje naprave in namene:

Hladilniki	317 kWh
Zamrzovalniki	309 kWh
Kuhanje	190 kWh
Pečice in mikorovalovne pečice	134 kWh
Pomivalni stroji	138 kWh
Pralni stroji	208 kWh
Sušilni stroji	65 kWh
Mali gospodinjski aparati	192 kWh
Razsvetljava	323 kWh
Osebnih računalnikov in monitorjev	113 kWh
Televizije	205 kWh
Ogrevanje sanitarne vode	760 kWh
Ogrevanje prostorov	501 kWh
Stanje pripravljenosti	232 kWh
Klimatske naprave	59 kWh
Drugo	211 kWh

Podani podatki o porabi električne energije so zelo koristni, da razmislimo katerim razvadam se bomo v korist varčevanja elektrike najlažje odpovedali. Vir: Podatki Statističnega urada RS za leto 2010 (raba električne energije po namenu, število gospodinjstev), ki jih je za Preklopi na sonce prilagodil Institut »Jožef Stefan«, Center za energetske učinkovitost.

Na spletni strani www.preklopina-sonce.si vsak dan objavljajo podatke o tem, koliko električne energije in tople vode bi lahko v preteklem dnevu proizvedlo povprečno slovensko gospodinjstvo, če bi imeli doma pod enakimi pogoji sončno elektrarno in solarni termalni sistem. Za pretekli dan nas dnevno obveščajo o moči sonca. Vsako jutro ob 7.25 slišimo to novico na Valu 202 v rubriki vreme (www.rtvsllo.si), v Večeru pa lahko vsak ponedeljek na 10 strani v rubriki Okolje preberemo koliko je bilo pretekli teden sprejete sončne energije s pomočjo sončne elektrarne in sončnega termalnega sistema (www.vecer.com). V poletnem času so idealni pogoji. V nedeljo 8. julija je bila povsod potreba po vroči vodi 100% pokrita, proizvodnja elektrike je bila najnižja v Novem mestu z 183%, najvišja v Portorožu z 206% in v Mariboru z 194%. Pomeni, da je sončna elektrar-

na enodružinske hiše pokrila s proizvedeno elektriko potrebe po elektriki dveh štiričlanskih gospodinjstev. Sonce je upoštevač ceno investicije in pripadajoče subvencije najcenejši način ogrevanja vode, sledi ogrevanje na lesno biomaso, ki je tudi cenejše od ogrevanja s plinom, katere mu sledi ogrevanje z kurilnim oljem in elektriko. Škoda, da niso v projekt vključili tudi toplotne črpalke. Priporočam, da zmeraj, ko boste nameravali zakuriti kup hoste ugasnite vžigalico, saj je v 1kg lesa energije za pol litra nafte. Sicer pa kurjenje v naravi zaradi okolja in našega zdravja sploh ne bi smelo biti dovoljeno.

Prepričana sem, da se boste tudi v vaši občini odločili in postavili za najbolj strnjen del naselja in za ogrevanje javnih zgradb kotel na lesne sekance, da boste lahko porabili ves odvečen lesni, manj kvaliteten potencial. Za individualno uporabo pa morda odločili za cenejši sodoben kotel na polena. Če imate okoli hiše

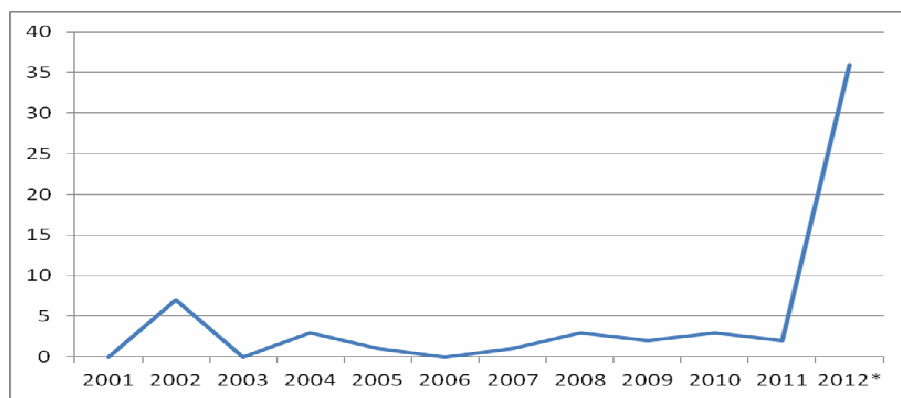
Ustavimo kurjenje v naravi, zaščitimo okolje, naše zdravje in ne uničujemo energije.

samo vrt boste tudi s kotlom na lesne pelete v mrzlih dnevih ceneje dopolnili ogrevanje vode in doma.

*mag. Martina Šumenjak Sabol
predsednica združenja za biomaso Slovenije*

Hemoragična mrzlica z renalnim sindromom - Mišja mrzlica

V mariborski regiji še naprej beležimo nove primere hemoragične mrzlice z renalnim sindromom (HMRS). V Sloveniji smo v zadnjih 10 letih zabeležili od 3 – 45 primerov HMRS letno. V prvi polovici letošnjega leta smo prejeli 36 potrjenih primerov bolezni. Zbolele so osebe v starosti od 19 do 62 let, večina starejših od 30 let (30). Zbolelo je 27 moških in 9 žensk. Največ obolelih je iz upravne enote Maribor (22), Slovenska Bistrica (5), Lenart (4), Ruše (3) in Ptuj (2). Iz enote Ormož še nismo imeli prijavljenega primera. Vsi bolniki so bili hospitalizirani, umrl ni nihče. Hemoragična mrzlica z renalnim sindromom (HMRS) – mišja mrzlica je virusno obolenje, ki ga povzročajo hantavirusi. Bolezen lahko poteka v blagi obliki ali pa kot zelo resna bolezen, ki se lahko konča tudi smr-

Število prijavljenih primerov HMRS v mariborski regiji od 1.1.2012-30.6.2012

tno. Običajno se začne z nenadno povišano temperaturo, glavobolom, bolečinami v križu, bruhanjem, bolečinami v trebuhu, kasneje pa se pojavijo krvavitve po koži in v notranjosti telesa ter okvare ledvične funkcije. Smrtnost je 5 do 15%.

Viruse prenašajo glodavci, kot so miši, voluharji in podgane. Virus se izloča s sečem, iztrebki in slino okuženih glodavcev v njihovo okolico. Bolezen se z glodavca na človeka prenese preko vdihavanja delcev izločkov glodavcev. Inkuba-

cijska doba bolezni je običajno 2 do 4 tedne, lahko pa vse od nekaj dni do dveh mesecev.

Bolezen se običajno pojavlja v pomladansko-poletnih in jesenskih mesecih, ko se ljudje več zadržujejo v naravi oziroma opravljajo poljska dela. Pogosto je povezana z opravili na vrtu, polju, dejavnostmi v naravi - taborjenjem, kopanjem, zlasti na divjih kopališčih, rekreacijo oziroma čiščenjem mest, kjer so vidni sledovi in ali iztrebki glodavcev. Bolezen se pogosteje pojavlja na podeželju, pojavlja pa se tudi v mestih, kjer glodavci z iztrebki okužijo predmete in hrano v kletih, skladiščih.

Na spletni strani IVZ lahko najdete več podatkov o povečani pojavnosti HMRS: <http://www.ivz.si/>

Prebivalcem svetujemo naslednje preventivne ukrepe:

- vzdrževanje splošne in osebne higiene;
- hrano, ki bi bila lahko okužena z iztrebki glodavcev, je potrebno pred zaužitjem ustrezno umiti;
- hrano za ljudi in živali se shranjuje na način, ki onemogoča dostop glodavcem;
- potrebno je onemogočiti dostop glodavcem v stavbe, hiše oziroma bivališča ljudi;
- površine, kontaminirane z iztrebki glodavcev, je potrebno dezinficirati z dezinfekcijskim sredstvom v spreju pred mehničnim čiščenjem z mokro brisačo (odsvetuje se pometanje ali sesanje

iztrebkov). Kolikor je mogoče, se izogibajte vdihavanja prahu pri čiščenju površin, ki bi lahko bile kontaminirane z iztrebki glodavcev;

- če v naravi opazimo sledove, iztrebke glodavcev, se na teh mestih ne zadržujemo, ne postavljamo šotorov ipd.;
- potrebno je sistematično zatiranje glodavcev in njihovo varno odstranjevanje.

Pri čiščenju prostorov in površin, kjer najdemo iztrebke glodavcev, njihova gnezda oziroma mrtve glodavce, je potrebno upoštevati naslednje:

- pred začetkom čiščenja se temeljito prezračijo prostor ter na stečaj odpre vsa okna in vrata za najmanj 30 minut (ljudje se medtem umaknejo iz prostora);
- pripravi se raztopina klornega razkužila, kjer se enoto razkužila, npr. varikine, zmeša z 10 enotami vode. Ob uporabi že pripravljene razkužila, je potrebno upoštevati navodila proizvajalca;
- razkuževanje se lahko naroči pri izvajalcih DDD storitev. V tem primeru gre za samoplačniško storitev;
- površine, kjer so iztrebki ali mrtve miši, je potrebno razkužiti s pomočjo razpršila, v katerem je pripravljeno razkužilo. Lahko se uporabi pršilke porabljenih čistilnih sredstev, minimalni čas

delovanja razkužila je 5 min;

- pri delu je potrebno roke zaščiti z rokavicami, priporočljiva je uporaba rokavic iz lateksa. Razkužene iztrebke ali mrtve glodavce se pobere s papirnato brisačo in odstrani v vrečko;
- po odstranitvi poginulih glodavcev in iztrebkov priporočamo razkuževanje ostalih površin in predmetov, ki so lahko onesnaženi z iztrebki in zato okuženi;
- po razkuževanju je potrebno prostor in površine še mokro očistiti. Pri tem je zelo pomembno, da ne pride do dvigovanja prahu, v katerem so iztrebki glodavcev in njihovih ostanki;
- mrtve glodalce, ki ste jih odstranili v vrečo, zakopljite v zemljo in posujte z apnom;
- po končanem razkuževanju in čiščenju je potrebno odstraniti rokavice v vrečko za smeti, med splošne komunalne odpadke, roke pa temeljito umiti z vodo in milom;
- v primeru najdbe velikega števila poginulih miši v prostorih, kjer se nahajajo rejne živali (hlevi), je o tem potrebno obvestiti pristojnega veterinarja.

*Pripravili: Zoran Simonovič,
Karl Turk, Sanja Vuzem,
Danijela Korošec,
Jasmina Vuković Anžel
Zavod za zdravstveno varstvo Maribor*

kronika kraja

90 let Ane Krajnc iz Novincev

Minilo je 90 let, odkar je, 7. 7. 1922, prijokala na svet Ana Krajnc iz Novincev 10. Obiska župana se je zelo razveselila ter povedala nekaj o svojem življenju.

Ana je bila rojena v Zagorcih, kot najstarejša v družini s petimi otroki. Njeno otroštvo ni bilo lahko, saj so jo starši še kot trimesečno dojenčico oddali

njenemu dedku, kjer je potlej živela. Dedku je bila že kot majhna deklica v veliko pomoč, saj je bila pridna gospodinja, a ko so njeni bratje in sestra odrasli,

je kot najstarejši otrok v družini spet morala nazaj k staršem z namenom, da bi varovala mlajše otroke. Po štirih letih bivanja pri starših je Anino domotožje postalo neznosno, zato se je odločila, da se spet vrne k svojemu dedku, kjer je živela že od majhnih nog. Njena odločitev je bila še kako pravilna, saj je kasneje tam spoznala svojega bodočega moža Ludvika. Z Ludvikom sta prvi dve leti skupnega življenja preživela v Župetincih na njegovem domu. Večkrat ju je pot vodila domov, k dedku v Zagorce. Na sredi te poti, natančneje v Novincih 10, se je Ani v srcu vzbudila želja, da bi v prihodnosti lahko tamkaj živela, saj se ji je ta kraj zdel neznansko lep. Srčna želja se ji je uresničila, kajti kasneje sta z možem kupila hišo na tem naslovu. Ani se je uresničila še ena želja, da bi v hiši zadonel otroški smeh. Tega je vsak dan povzročal Srečko, katerega sta Ana in Ludvik vzela k sebi kot 7 tednov starega dojenčka in zanj vzorno skrbela. Z Ludvikom sta se poročila leta 1951, leta 2001 pa sta praznovala 50 let skupnega

Župan na obisku pri Ani Krajnc ob njenem 90. rojstnem dnevu

življenja. V vseh teh letih sta se udeležila številnih praznovanj ter izletov. A že čez dve leti po zlati poroki, je Ana ovdovela. Danes živi še vedno v Novincih 10, v kraju, ki je že od prvega trenutka, ko ga je zagledala, postal njen ljubi dom. Njeno dobroto ji vračata Srečko in njegova družina. Življenje danes je težko, vendar Ana pravi, da je

današnji mladini veliko težkega prihranjenega, saj v razmerah, kot so živeli nekdanj, današnja mladina ne bi preživela. Župan Franci Krepša je Ani zaželel vse najboljše in najlepše za 90. rojstni dan ter naj jo na njeni poti vedno spremljata zdravje in sreča.

Alenka Vršič

Zlata poroka Angele in Ivana Jaušovec iz Novincev

28. aprila 2012 sta svojo zaobljubo pred pričami ponovno po 50-tih letih zakonske zveze potrdila Ivan in Angela Jaušovec iz Novincev 18 pri Svetemu Andražu. Ivan je rojen leta 1942 v Stanovnem pri Ormožu, Angela pa leta 1939 v Novincih, kjer imata danes svoje skupno domovanje. Ljubezen med njima je vzplamtela nekega dne na vlaku, ki je peljal proti Ljubljani, in sicer sta oba bila namenjena na arheološke izkope v okviru

takratne mladinske delovne brigade. Prvi vtisi so bili tako močni, da sta ohranila tesnejše stike ter se leto kasneje odločila narediti velik korak. Poročila sta se 28. 4. 1962 leta v Mariboru in še istega leta se jima je ponovno nasmehnili sreča, saj sta dobila hčerko Silvo. A že hitro po rojstvu prve hčerke je bil Ivan vpoklican k opravljanju vojaške obveznosti v Zadar, s katere se je vrnil po dveh letih. Šele takrat sta lahko Ivan in

Angela ponovno skupaj zaživela družinsko življenje. Leta 1966 se je njuna družinica povečala za še eno članico, hčerko Lilijano in kasneje leta 1974 je na svet prirojala še hči Martina. Nekajletstazakonca Ivan in Angela Jaušovec prebivala v Nemčiji, kjer sta bila tudi zaposlena. A ljubezen do rodne domovine je bila premočna, zato sta se leta 2002 ponovno vrnila v Novince, na Angelino domačijo, na razpotju

Zlatoporočenca Angela in Ivan Jaušovec

med Rjavci in Novinci, kjer imata svoj vrt in vinograd, njuno hišo pa obdajajo številni dišeči cvetovi. Sta ponosna dedek in babica vnukoma Sebastijanu in Štefanu. Oba sta aktivna člana Društva upokojencev Sv. Andraž, Angela pa je tudi aktivna članica Društva gospodinj. Oba se strinjata z rekom, da ljubezen nikoli ne umre, saj to močno čustvo po preteku 50-tih let čutita in gojita drug do drugega še danes, v njunem odnosu pa ne manjka spoštovanja in medsebojnega razumevanja. Poročni obred zlate poroke je opravil župan Franci Krepša ter z zdravico nazdravil zlatoporočencema še na mnoga srečna skupna leta. Zlato poroko Angele in Ivana Jaušovec je potrdil tudi domači župnik Franc Mlakar v cerkvi Sv. Andraža.

Alenka Vršič

Zlatoporočenca s svojimi najbližjimi

91 let Ane Lovrec

Med najstarejšimi občani občine Sveti Andraž v Slovenskih goricah je tudi gospa Ana Lovrec, ki je 17. julija slavila svoj 91. rojstni dan.

Ana je bila rojena leta 1921 v Vitomarcih 12, na domačiji svojih staršev, kjer prebiva še danes. Vse življenje je trdo delala na kmetiji in skrbela za svojo družino. Povila je štiri otroke: Alojza, Pavlo, Stanka in Franca. Poročena je bila z možem Stankom, ki je bil zaposlen v podjetju Agis. Otroci so odrasli, si ustvarili svoje družine in se odselili, le hči Pavla je s svojo družino ostala ob njej na domačiji. Anino življenje je bilo težko, še težje pa je bilo, ko se je od nje za vedno poslovil mož Stanko, kasneje pa še hči Pavla.

91-letna Ana še vedno rada zahaja na svoj vrt in ga tudi obdeluje, kolikor ji dopušča zdravje. Njeno

življenje pa vsak dan popestrijo njeni domači, saj je iz njenega rodu nastala velika družina, ki šteje devet vnukov: Stanko, Robi, Karmen, Gorazd, Majda, Marko, David, Darja, Dani in

11 pravnukov: Martina, Aljaž, Mario, Maj, Andraž, Nika, Pia, Ula, Diana, Katja in Nastja. Ani smo ob njenem rojstnem dnevu zaželeli še veliko zdravja ter jo obdarili s praktičnim darilom.

Alenka Vršič

Ana Lovrec in župan Franci Krepša

Na svet so prijokali in razveselili svoje mamice (času od 5. 3. 2012 do 5. 7. 2012):

Tancoš Valerija, Slavšina 29 – deklica Lina, rojena 18. 4. 2012
 Druzovič Anita, Drbetinci 32 - deček Leon, rojen 5. 5. 2012
 Kocuvan Helena, Rjavci 8 - deklica Sanja, rojena 25. 6. 2012
 Mohorič Violeta, Drbetinci 7 - deklica Alja, rojena 3. 7. 2012

Večno zvestobo so si obljubili:

Rosvita Druzovič in Jože Mihorič, Drbetinci 66 a, 16. 6. 2012
 Mateja Gomzi in Marko Vršič, Slavšina 21, 7. 7. 2012
 Jasmina Pučko in Dejan Toš, Drbetinci 4, 14.7.2012
 Klementina Vršič in Milan Repič, Slavšina 38, 21.7.2012

Naši zlatoporočenci:

Čuček Ivan in Ana, Drbetinci 6
 Hrga Franc in Alojzija, Hvaletinci 14
 Jaušovec Ivan in Angela, Novinci 18

V svet tišine so odšli (od 5. 3. 2012 do 5. 7. 2012):

Perša Justina, Slavšina 16, rojena 16. 9. 1923, umrla 3. 4. 2012
 Anželj Jožefa, Slavšina 27, rojena 8. 3. 1927, umrla 1. 5. 2012
 Trbuc Karl, Gibina 5, rojen 18. 9. 1946, umrl 12. 6. 2012
 Jaklin Veronika, Novinci 50, rojena 11. 1. 1923, umrla 19. 6. 2012

Otroci se predstavijo staršem

Oratorij 2012

Oratorij 2012

Poletne kreativne delavnice na POŠ Vitomarci

